O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV.№

SHU AZIZ VATAN — BARCHAMIZNIKI

O'ZBEKISTON OVOZI

O'ZBEKISTON XALQ DEMOKRATIK PARTIYASI

IJTIMOIY-SIYOSIY GAZETA

■ 2004-YIL ■ 29-IYUL ■ PAYSHANBA ■ 89 (27.264) ■ uzbovozi@sarkor.uz ■ 1918-yil 21-iyundan chiqa boshlagan.

ПРЕЗИДЕНТЛАР УЧРАШУВИ

Қисқа муддатли дам олишда бўлган Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Ялтада амалий ташриф билан Украинага келган Россия Федерацияси Президенти Владимир Путин билан учрашди.

Суҳбат чоғида мамлакатларимиз ўртасидаги ҳарбий ва ҳарбий-техникавий ҳамкорлик ҳамда Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларини ислоҳ қилишда кўмаклашишга оид долзарб масалалар муҳокама қилинди.

(ЎзА)

ҲАМКОРЛИК КЕНГАЙМОҚДА

Ўзбекистон Президенти И.А.Каримов ва Россия Президенти В.В.Путин томонидан имзоланган Стратегик ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома Ўзбекистон — Россия муносабатларининг кенгайиши ва чуқурлашувига янги турки берди.

Ўзаро келишувларни ривожлантириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси адлия вазири А.Полвонзода бошчилигидаги мамлакатимиз делегацияси Москвага ташриф буюрди. Ташриф давомида Россия адлия вазири Ю.Чайка билан музокаралар бўлиб ўтди. Икки мамлакат маҳкамалари ўртасида ҳамкорлик тўғрисида шартнома имзоланди. Мазкур ҳужжат Ўзбекистон ва Россия президентлари имзолаган шартномани аниқ фаолият низомлари билан тўлдиради.

Ю.Чайканинг сўзларига қараганда, Россия томони Ўзбекистон Адлия вазирлигида ташкил этилган янги бўлинмалар – хорижий сармояларни ҳимоя қилиш ва инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бошқармалари фаолиятига катта қизиқиш билдирмоқда. Россия маҳкамаси раҳбари ўзбекистонлик ҳамкасблар тажрибасига таянган ҳолда бу каби тузилмаларни Россияда барпо этиш эҳтимоли мавжудлигини қайд этди.

Ўзбекистон делегацияси, шунингдек, Россия Федерацияси Олий суди раиси В.Лебедев ва унинг биринчи ўринбосари В.Радченко билан учрашди. Томонлар ҳамкорликнинг барча йўналишлари, шу жумладан, терроризмга қарши кураш масалалари юзасидан ўзаро фикр алмашдилар.

М.ЗОҲИДОВ
«Жаҳон» АА
Москва.

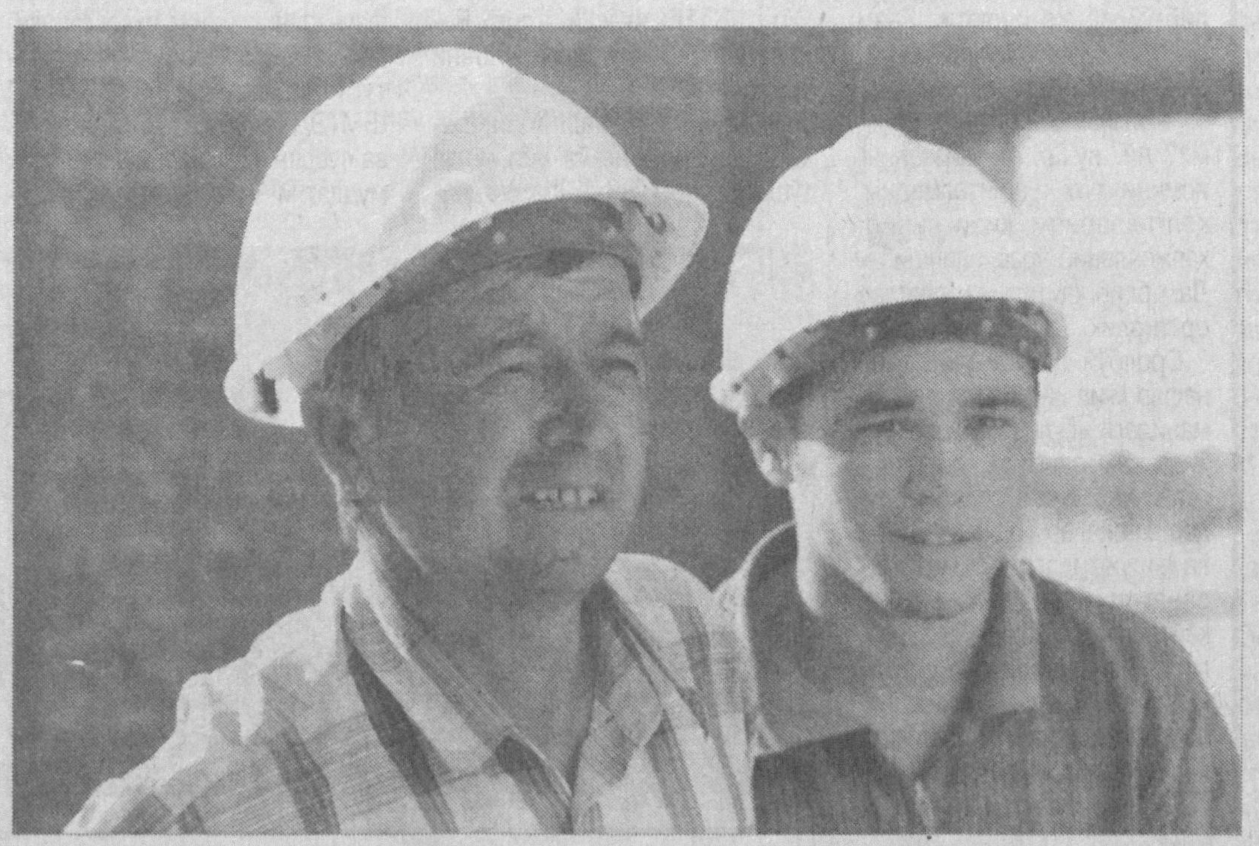

ҚАРШИ ЧИРОЙ ОЧМОҚДА

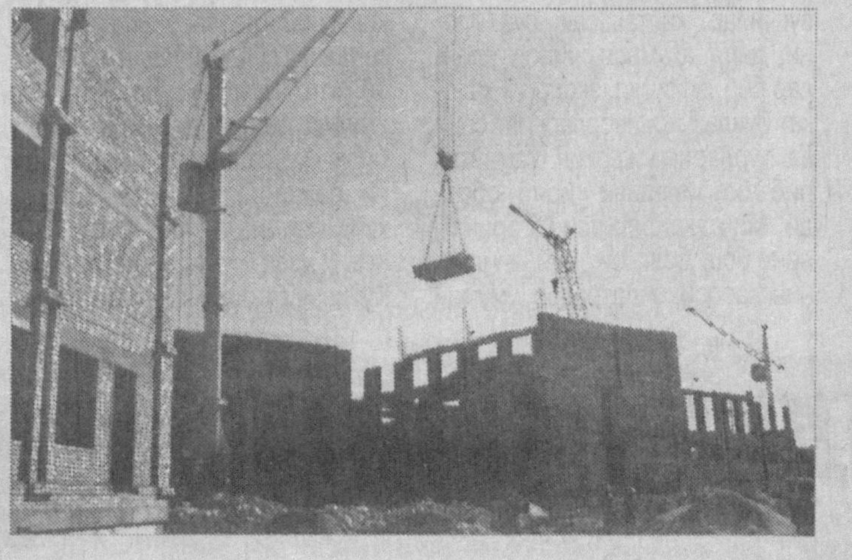

Қарши шаҳри қадимда Нахшоб, Насаф номлари билан Шарқу Ғарбда маълуму машҳур бўлган. «Буюк ипак йўли»нинг асосий тармоқларидан бири ҳам айнан шу шаҳар орқали ўтган. Ўнинчи асрда бутун мусулмон олиму алломаларининг Насаф шаҳрида бўлиб ўтган «Мажлиси тадрис» илмий анжуманининг ўтказилиши ҳам ушбу маскан қандай мавқега эга бўлганидан далолат беради. Қарши шаҳрининг дастлабки ўрни бўлган «Ерқўрғон» тепалигида олиб борилган археологик қазилмалар шаҳар тарихи 2700 йилларга тенг эканлигини кўрсатиб турибди.

Ҳозирда Қарши шаҳрида 224 мингдан ортиқ аҳоли мавжуд 62 та маҳаллада истиқомат қилади. Бу ерда 43 та ўрта мактаб, 48 та болалар боғчаси, йигирмага яқин коллеж ва лицейлар, битта университет ва битта институт мавжуд. Ўнлаб замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган шифохоналар аҳоли хизматида.

Нуфузли ташкилот — ЮНЕСКО 2005 йилда Қарши шаҳрининг 2700 йиллик юбилейини нишонлаш ҳақида қарор қабул қилди. Айни кунларда бутун Қашқа воҳаси мазкур тадбирга тайёргарлик кўряпти.

Суратларда: «Қашқадарёдеҳқонқурилиш» очиқ ҳиссадорлик жамияти илғор қурувчилари (чапдан Маҳмуд Эшов ва Ҳасан Сафаров; бунёд этилаётган Қарши олимпия захиралари спорт коллежи.

Шомурод ШАРОПОВ (ЎзА) олган суратлар.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси ҳаётидан

АЁЛИНИ ЭЪЗОЗЛАГАН ЭЛ

КУНИ КЕЧА ЎзХДП МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ ВА СИРДАРЁ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ ТОМОНИДАН «ЖАМИЯТ ВА АЁЛ» МАВЗУИДА ХОТИН-ҚИЗЛАР ФОРУМИ ЎТКАЗИЛДИ

Донишмандларимиздан бири айтган экан: Миллатга эҳтиром — аёлга эҳтиромдан бошланади. Бу пурмаъно сўз замирида улкан ҳикмат яширин. Қаерда аёл қадрланса, улуғланса, эъзозланса ўша мамлакатда соғлом ва баркамол авлод дунёга келади, вояга етади. Аёли маърифатли бўлган халқнинг келажаги ёруғ, эртаси фаровон бўлади. Аёл қудрати намоён бўлган юртда жасур, мард, ёвқур ўғлонлар камол топади. Меҳрли, фариштали, бокира қизлар улғаяди.

Луғат бойлигимизда ОНА сўзи қўшиб айтиладиган каломлар унчалик кўп эмас. Бу Она Ватан, Она тили, Она ер кабилардир. Бу ёруғ оламда диний нуқтаи назардан олиб қараганда ҳам, дунёвий тушунчаларга таянилганда ҳам энг муқаддас, энг улуғ зот бу онадир. Шундан бўлса керак мамлакатимизда истиқлолнинг илк кунларидан бошлаб хотин-қизлар масаласи давлат сиёсати даражасига кўтарилди. Устувор йўналишларимиздан бири сифатида бутун дунёда эътироф этилган соғлом авлод тарбияси, аввало унинг дунёга келиши аёлларимизга боғлиқлиги, улар бир қўллари билан бешик, иккинчи қўллари ила дунёни тебратадиган тенгсиз олий мавжудот эканлиги исбот талаб этилмайдиган ҳақиқатдир.

Президентимизнинг шу йил 8 март муносабати билан «Ўзбекистон хотин-қизларига байрам табриги»да шундай сўзлар бор: **«Биз бундан кейин ҳам ўз олдимизга узоқ ва давомли мақсадларни қўяр эканмиз, аёлларимизнинг ҳақ-ҳуқуқлари ва манфаатларини таъминлаш, эскидан қолган қарашлардан воз кечиш, уларни том маънода ҳаётни бошқарадиган ҳал қилувчи ўринлар ва вазифаларга кўтариш, уларга ишонч билдириш масаласи бугунги кунда ҳам ҳали-бери ўз долзарблиги ва аҳамиятини йўқотгани йўқ».**

2004 йил хотин-қизлар масалалари ва уларнинг муаммоларини ҳал этиш, жамиятдаги фаолиятини янада ошириш борасида ташланган муҳим қадамлар билан тарих саҳифаларига муҳрланади.

Давлатимиз раҳбарининг «Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси фаолиятини қўллаб-қувватлаш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармони, шу йўналишдаги Вазирлар Маҳкамасининг қарорида бу борада қилиниши зарур бўлган ишлар алоҳида кўрсатиб берилган. Эндиги вазифа мамлакатимиздаги барча сиёсий кучлар, давлат ва нодавлат ташкилотлари бу борада амалий ишларни йўлга қўйишдан иборат.

Форум сирдарёлик хотин-қизлар учун чинакам байрамга айланиб кетди. Гулистондаги муҳташам театр биносига тўпланган хотин-қизлар юқоридаги муҳим ҳужжатларда аёл шаъни, унинг ўрни ва бурчлари алоҳида кўрсатиб берилганлигини мамнуният билан таъкидлашди.

Сахобат ЗУННУНОВА, Гулистон шаҳар ҳокими ўринбосари, Хотин-қизлар қўмитаси раиси:

— Аёлнинг роли ҳақида жуда кўп гапириш, чиройли сўзларни қалаштириб ташлаш мумкин. Лекин аёл миллат ижодкори эканлигини бир лаҳза бўлса ҳам унутиб бўлмайди. У тенгсиз, чексиз бир олам. Аёл миллат тарбиячиси, оила чироғи. Унингсиз ҳаётни тасаввур қилиб бўлмайди. Ўз навбатида аёлнинг бурчлари ҳам бор. У туғилаётган авлоднинг тўлақонли соғлом бўлиши учун масъул. Фарзандларни Ватанга садоқатли қилиб ўстиришда аёл муҳим ўринни эгаллайди. Жамиятда, одамлар ўртасида эзгулик, меҳр, мурувват, оқибат туйғуларини кенг ёйишда аёл имкониятлари беқиёсдир.

Жонли мулоқотлар, баҳс мунозараларда ҳақиқат ойдинлашади. Тўғри йўл танлаб олинади. Бизга давлатимиз раҳбари улкан имкониятлар эшигини очиб берди.

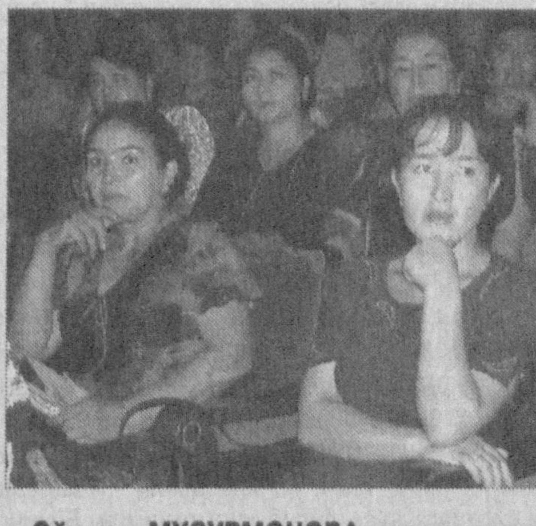

Ойниса МУСУРМОНОВА, парламентнинг Фан, таълим, маданият ва спорт масалалари қўмитаси раиси ўринбосари:

— Мамлакатимиз мустақилликни қўлга киритганидан бошлаб оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, хотин-қизларнинг сиёсий ва ижтимоий фаоллигини ошириш, улар ўртасидаги бандлик масаласини ҳар томонлама кўриб чиқиш ҳамиша Юртбошимизнинг эътибор марказида турибди. Бу устувор вазифалар бугунги кунга келиб янада долзарблик касб этди. Фармон ва қарорларнинг қабул қилиниши барчамизга масъулият юклайди. Бу эъзозга биз қандай жавоб берамиз? Юрт корига ярайдиган фарзандлар ўстириб, уларни халққа қўшиб, қалбига Ватанга муҳаббат, элга садоқат туйғуларини жойлаш борасидаги ўз аёллик бурчимизни қай даражада бажараяпмиз? Бу ҳақли саволлар бугун ҳар бир аёлнинг ўй-хаёлини банд этиши зарур. Ўз номимизга ярашмайдиган, шаънимизни булғайдиган ишларга аралашиб қолаётган қизларимиз, аёлларимизга тўғри йўлни кўрсатиб, халқ олдидаги бурч ва масъулиятини англатиб қўйишимиз шарт.

(Давоми 2-бетда.)

УЛКАН ЭЪТИБОР ВА ҒАМХЎРЛИК САМАРАСИ

Ливияда шахмат бўйича ўтган жаҳон чемпионатида ўзбекистонлик гроссмейстер Рустам Қосимжонов барча донгдор рақибларини доғда қолдириб, шатранж тожининг соҳиби бўлди. Ўзбекистонда Юртбошимиз раҳнамолигида спорт соҳасига берилаётган улкан эътиборнинг самараси яна бир карра жаҳон миқёсида эътироф этилди.

Президент Ислом Каримовнинг ёш авлодни ҳар томонлама етук инсонлар этиб вояга етказиш, хусусан, спортни ривожлантириш йўлидаги доимий ғамхўрлиги Ўзбекистоннинг фахру ифтихорлари сафини тобора кенгайтирмоқда.

Шахмат тожи Ўзбекистон вакилига насиб этгани катта тарихий воқеа. Шу муносабат билан мамлакатимиз раҳбарига дунёнинг турли давлатларидан табрик мактублари келмоқда. Уларда Рустам Қосимжоновнинг ғалабаси Ўзбекистон раҳбариятининг мамлакатимизда ёш авлодни баркамол инсонлар этиб вояга етказиш йўлидаги улкан саъй-ҳаракатларининг яна бир самараси экани алоҳида таъкидланади.

«Ўзбекистон раҳбарияти шахматни оммавийлаштириш ва ривожлантиришни ҳар томонлама қўллаб-қувватламаганида, шубҳа йўқки, бундай муваффақиятга эришиб бўлмасди. Жаҳон шахматчилари Сизнинг Рустамни мамлакатингизнинг юксак давлат мукофоти — Амир Темур ордени билан тақдирлаш тўғрисидаги Фармонингиз ҳақидаги хабарни катта қувонч билан кутиб олди. Бу муваффақият шуниси билан қадрлики, мусобақа мобайнида Рустам Василий Иванчук (Украина), Александр Гришчук (Россия), Веселин Топалов (Болгария), Майкл Адамс (Англия) каби супергроссмейстерларни мағлуб этди ва шу билан ўн еттинчи шахмат қироли номига муносиблигини, сайёрамизнинг энг кучли шахматчиси эса Сизнинг гўзал мамлакатингиз вакили эканлигини исботлади. Аминманки, бу муваффақиятга ўзбек спортчиларининг жаҳон спорт майдонларидаги бошқа ажойиб ғалабалари ҳам қўшилаверади», дейилади ФИДЕ Президенти, Қалмоғистон Республикаси Президенти Кирсан Илюмжиновнинг мактубида.

Франция Миллий ассамблеяси раисининг ўринбосари, Ренси шаҳри мэри Эрик Раулнинг мактубида ҳам ана шундай самимий табрик сўзлари ўз ифодасини топган.

«Ҳозиргина шахмат бўйича янги жаҳон чемпиони жаноб Рустам Қосимжонов ўзбек миллатига мансуб эканлигинидан воқиф бўлдик ва шу муносабат билан Сизни чин дилдан қутлашга ижозат бергайсиз. Сизга ва мамлакатингизга бўлган юксак ҳурмат-эҳтиромларимизни қабул қилгайсиз», дейилади номада.

«Сизни Ўзбекистон Республикаси ва ўзбек халқи ҳаётидаги шонли воқеа муносабати билан қутлашга ижозат бергайсиз, — деб ёзади «Союзнефтегаз» давлатлараро нефть компанияси» ёпиқ акционерлик жамияти бошқаруви раиси Юрий Шафраник. — Бу ғалабада ўзбек халқининг маданиятидаги чуқур тарихий илдизлар ва анъаналар, бу халқни дунёга танитган математиклар, фалакшунослар, мутафаккирларнинг азму шижоати ва донолиги ўз ифодасини топган. Аминмизки, Сиз, Ўзбекистон Республикасининг Президенти сифатида янги тарихий шароитда миллий маданиятнинг гуллаб-яшнаши, спортнинг барча турлари юксак суръат билан ривожланишига алоҳида эътибор қаратмаганингизда, бу ғалабага эришиб бўлмас эди. Халқаро шахмат чўққисида дўст Ўзбекистон вакилларига янги номлар ва янги муваффақиятлар тилаб қоламиз».

«Рустам Қосимжоновнинг Ливияда ўтган жаҳон чемпионатидаги ажойиб ғалабаси билан табриклашга ва дўст ўзбек халқига спортда янгидан-янги муваффақиятлар ва янги номлар тилашга ижозат бергайсиз», дейилади «Союзнефтегаз» давлатлараро нефть компанияси» ёпиқ акционерлик жамияти бошқаруви раисининг биринчи ўринбосари Г.Гучетлнинг мактубида.

Исроил Кнессети (парламент) аъзоси, парламентдаги «Исроил — Ўзбекистон» дўстлик лигаси раиси Амнон Коэн Ўзбекистон Президентини бутун лига аъзолари номидан самимий қутлайди.

«Сизни ва Сизнинг ёш ҳамюртингиз Рустам Қосимжоновни буюк муваффақият — Триполида (Ливия) ўтган жаҳон чемпионатидаги ғалаба билан табриклашга ижозат бергайсиз. Жаҳон чемпиони бўлган ўзбек шахматчиси Ўзбекистон халқининг фахру ифтихорига айлангани бизни жуда қувонтирди. Энг эзгу тилакларимни изҳор этиб қоламан».

«Миллионлаб ўзбекистонликлар қаторида мен ҳам ўзбек халқининг мард ўғлони Рустам Қосимжоновнинг спортдаги улкан ғалабаси ва ақлий камолотидан қувониб, шундай ҳамюртим борлигидан фахрланмоқдаман. Бу тарихий ғалаба ўзбек халқининг Мустақиллик йилларида Сизнинг раҳбарлигингизда эришган навбатдаги муваффақиятидир. Ўзбекистон халқи мамлакат байроғини юқори кўтараётган ва ўзининг буюк аждодлари анъаналарини давом эттираётган мард ёш авлод билан ҳар қанча фахрланса арзийди», деб ёзади Жаҳон Бухоро яҳудийлари конгресси президенти Лев Леваев.

Польшанинг «Medical Management & Finance» компанияси Президенти Гжегож Кобилецки эса компанияси жамоаси номидан табрик йўллаган:

«Бу мустақиллик йилларида Сиз, Президент Жанобларининг раҳбарлигида ёш авлодни камолга етказиш учун яратилган шарт-шароит самарасидир. «Medical Management & Finance» компанияси бизнесни муваффақиятли ривожлантириш учун қулай имкониятлар яратилган Ўзбекистон бозорида яқинда фаолият бошлади ва бизнинг ўзбекистонлик шерикларимиз билан самарали ҳамкорликдан умидимиз катта».

Польшанинг яна бир компанияси — «БУДИМЕКС» акционерлик жамияти Президенти Марек Михаловскининг табрик мактубида қуйидаги сўзлар бор: «Бу ғалаба Ўзбекистон Республикаси жамияти юксак билим ва тафаккур соҳиби эканлигидан ва изчил ривожланиб бораётганидан далолатдир. Ўзбекистондаги қурилиш дастурларида иштирок этиш орқали шундай ажойиб муваффақиятларга гувоҳ бўлаётганимиздан мамнунмиз».

Давлатимиз раҳбарига жаҳоннинг турли мамлакатларидан табрик мактублари келиши давом этмоқда.

(ЎзА)

«...ГРОССМЕЙСТЕР БЎЛИШИМ ҲАМ ҚИЙИН ЭДИ»

Албатта, жаҳон чемпиони Рустам Қосимжонов билан бўладиган қизғин мусоҳабалар, унинг Триполида ўтказган бири-биридан чиройли ўйинларига бағишланган таҳлилий мақолалар ҳали олдинда. Ҳозир Рустам машаққатли курашдан кейин, янги масъулиятли мусобақадан олдин қисқа муддатли ҳордиқда. Албатта, буни тўғри тушунишимиз ва Рустамни авайлашимиз ҳам керак. Лекин Рустам билан суҳбат беришимизни сўраётган кўплаб газетхонларимизнинг илтимосларини инобатсиз қолдириш ҳам унчалик маъқул эмас. Хуллас, газетамизда Рустам билан «хамир учидан патир» суҳбат берилиши келишилинди. Бу вазифани ўн икки йилдан буён Рустам ҳақида мақолалар ёзиб юрган Асрор МЎМИНга юклашни лозим топдик. У ҳар ҳолда вазифани уддалади.

Бугун она-Ўзбекистонимиз тарихига зарҳал ҳарфлар билан ёзилган қутлуғ санага — бизнинг ғуруримиз, фахримиз бўлган Рустам Қосимжонов жаҳон шахмат тожи билан шарафланган кунга икки ҳафта тўлди. Яна кўнглим безовта бўлди, яна шодлигимдан хаёлан осмони фалакда парвоз этаман. Ахир, менинг қондошим, бизнинг юртдошимиз, ўзимизнинг Рустами достонимиз жаҳон чемпиони!

Беихтиёр, чемпионни улғайтирган хонадонни зиёрат қилгани йўлга тушаман. Биламан, Рустам уйда йўқ. Биламан, Рустам дам олаяпти. Биламан, у вақтни ғанимат билиб бўлғуси «жанг»ларга ҳозирлик кўраяпти.

Мени чемпионнинг онаси Меҳринисо опа очиқ чеҳра билан қарши олади. Ҳовлидаги хонтахта қўйилган супага таклиф қилади.

— Болагинам хотиржам дам олиши керак, — дейди Меҳринисо опа. — Қайда, кеча борсам телефон орқали ким биландир ярим соатча битта ўйиндаги вазиятни муҳокама қилди.

Мен Рустамнинг келгуси «жанг»ларга ҳозирлик кўраётганига амин бўламан. Яна Меҳринисо опа суҳбатни давом эттирди:

— Рустамжонни халқимизнинг яхши ниятлари қўллаб-қувватлади. Биз Германияда эдик, қанча ҳурматли кишиларимиз яхши ният билдириб, телеграмма йўллашди. Барчасига раҳмат. Ўғлимнинг айтишича, Триполида уни кўпчилик қўллаб-қувватлаб турибди. Ҳатто, Темур Ражабовга мухлислик қилишга борган Озарбойжон делегацияси саккиз кун қолиб Рустамни қўллаб-қувватлабди. Неварамнинг исми Озарда. Улар Германияга бирга келишди. Қизиғи, Каспаров ўғлимни биринчилардан бўлиб чемпионлик билан табриклабди.

Тошкент аэропортида тумонат одамни кўриб ҳайрон қолдик. Президентимиз номидан ўғлимга зарбоф тўн кийдирилганда, қувонганимдан кўзларимга ёш келди. Кўчамиз бошидан одамлар чиқишиб ўғлимни олқишлашди. Ёмғир шаррос қуйиб турибди, ҳовлимиз ҳам, кўчамиз ҳам одамларга лиқ тўла. Илойим, ўғлимга ҳурмат-эътибор кўрсатганларнинг мартабаси бундан ҳам баланд бўлсин...

Мен Меҳринисо опа оилавий тадбирга бориш учун тайёргарлик кўраётгани учун мақсадга кўчдим: Рустамга берадиган саволларим ва уй телефонимни ёзиб бериб, кеч бўлса ҳам қўнғироқ қилишини сўрадим. Афсуски...

Эрталаб яна жаҳон чемпионини вояга етказган хонадон сари йўлга тушдим. Меҳринисо опа салом-аликдан кейиноқ узрини айта бошлади: «Вақт кеч бўлгани учун Рустам сизга телефон қилишга ийманибди. Ҳозиргина келиним телефон қилганди».

4-бет

BANK XALQ BANKI
ХАЛҚ БАНКИ — СИЗНИНГ ОИЛАНГИЗ БАНКИ
Хизматлар лицензияланган

TOSHKENT SHAHAR MUNITSIPAL BIRJA MARKAZI
MULKDORGA HAMKOR!
Tel: 132-25-51, 133-46-61, Faks: 133-20-74
WWW.tshmbm.uz E-mail: info@tshmbm.uz va Birja@mail.tps.uz
Хизматлар лицензияланган

O'zbekiston havo yo'llari
TOSHKENT XALQARO AEROPORTI
Хизматлар лицензияланган

ALOQABANK — aniq, tez, ishonchli!
Tel: 137-23-98, 137-10-20, 134-75-57; Faks: 136-76-22.
WWW.alokabank.uz E-mail: info@alokabank.uz
Хизматлар лицензияланган

Ўзбекистон Халқ демократик партияси ҳаётидан

АЁЛИНИ ЭЪЗОЗЛАГАН ЭЛ

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Муқаддас оиланинг устуни бўлиш, фарзандларига жонини фидо қилиш, меҳр улашиш энг олий амоли бўлган ўзбек аёли жамиятимиз гултожисига айланиши учун барчамиз биргаликда ҳаракат қилмоғимиз керак.

Марям ҲОЖИМАТОВА, Гулистон шаҳар акушерлик комплекси бош шифокори, ХДП аъзоси:

— Мен 36 йилдан буён мана шу соҳада ишлаб келаётган бўлсам хотин-қизларимизга бу даражада эътибор кўрсатилганлигини билмайман. Бугун шифохоналаримизда жаҳоннинг энг сўнгги русумдаги тиббий жиҳозлари ўрнатилган. Туғиш ёшидаги аёллар шифокорлар назоратида. Улар бепул дори-дармон, озиқ-овқат маҳсулотлари, тиббий кўрик ва маслаҳатлардан фойдаланишлари мумкин. Шу ўринда битта фикр. Бугуннинг аёли ҳам ҳуқуқий жиҳатдан, ҳам тиббий нуқтаи назардан тушунчага эга бўлиши керак. У ўзининг соғлиғи, оиласи, туғиладиган фарзанди учун нақадар муҳимлигини бирор лаҳза унутмаслиги зарур. Биз аҳоли ўртасида тиббий маданиятни ошириш борасида ҳам кўп иш қилишимиз керак. Мен бугун партиямиз ана шу жабҳаларда олдинги ўринларда эканлигидан фахрланаман.

Замира САИДОВА, Сирдарё вилоят оналик ва болаликни муҳофаза қилиш махсус маркази бош шифокори ўринбосари:

— Мен ҳозир жуда ҳаяжондаман. Бугун бу жойга тўпланган аёллар, ХДП ҳақида янада кўпроқ, чуқурроқ фикрга эга бўлдилар. Мен бугунги тадбирдан руҳланиб халқ орасига дадил кириб борган, хотин-қизлар муаммолари бўйича олиб бораётган улкан ишга ўз ҳиссасини қўшаётган ушбу партияга аъзо бўлиб кирмоқчиман. Бунинг яна бир сабаби ХДП Сирдарё вилоят кенгаши томонидан хотин-қизларни иш билан таъминлаш борасида, уларни касб-ҳунарга тайёрлаш юзасидан қатор ишлар қилинаётгани партиянинг халқ орасидаги нуфузини янада оширмоқда.

Форумни олиб борган Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлими масъул котиби, партия кенгаши ижроия бюроси аъзоси, шоира Ҳаётхон Ортиқбоева шу лаҳзаларда ёзган шеърини иштирокчилар эътиборига ҳавола этди:

Баҳорлар бошланар, аёлни куйлаб
Бағримнинг кенглиги осмон қадардир,
Меҳр-саховатда уммон қадардир.
Покиза тимсоли имон қадардир
Тиниқ хаёлидан сўзланг аёлнинг.
Сиз унинг мансаби, унвонин айтманг,
Эл ичра шуҳрати ва шонин айтманг.
Қирқта жони, минг бир имконин айтманг,
Ёруғ иқболидан сўзланг аёлнинг.
Юртга соҳибқирон Темурни берган,
Ҳазрат Навоийни, Бобурни берган,
Эркакка мардликни, ғурурни берган,
Фазлу камолидан сўзланг аёлнинг.
Миллатнинг чироғи ёрқинроқ порлар,
Ватанда қад ростлар улкан чинорлар,
Улғаяр эл юкин кўтарар норлар,
Она-биз суянган улкан минорлар.
Эзгу аъмолидан сўзланг аёлнинг.
Авайлай олсангиз бир қучоқ гулдир,
Кўнглингизга шоҳ ул, меҳрга қулдир,
Покиза чашмадир, мунглиғ кўнгилдир.
Суюк тимсолидан сўзланг аёлнинг.

Шундан сўнг турли соҳаларда жонбозлик кўрсатган бир гуруҳ хотин-қизларга ЎзХДП МК Фахрий ёрлиқлари ҳамда ҳомийлар томонидан тайёрланган қимматбаҳо совғалар топширилди.

Форум иштирокчиларининг вилоят хотин-қизларига мурожаатномаси ўқиб эшиттирилди. Ушбу даъватнома бир овоздан қабул қилинди.

Тадбирда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Собиржон Мўминов, Рўзимат Каримов, хушовоз эстрада хонандаси Ойпопук Эшонхонова, истеъдодли ёш хонанда Озода Абдуғаффоровалар иштирок этдилар. Улар ижро этган Ватан, Миллат, Халқ, Она ҳақидаги қўшиқларга барча жўр бўлди. Ушбу тадбир сирдарёликлар хотирасида узоқ вақт сақланиб қолса керак.

Форумда ЎзХДП МК биринчи котиби Аслиддин Рустамов, вилоят ҳокими ўринбосари Мухторжон Эркаев сўзга чиқдилар, ХДП МК котиби Собир Усмонов, Гулистон шаҳар ҳокими Исроил Эрбеков ҳамда вилоят кенгаши етакчиси Абдулмалик Қўчқоралиев ва бошқалар иштирок этдилар.

Фаррух ҲАМРОЕВ

✧✧✧

Шавкат АКРАМОВ олган суратлар

МИНТАҚАВИЙ СЕМИНАР-ТРЕНИНГ

Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси ҳамда Самарқанд вилоят ҳокимлиги ҳамкорлигида вилоят «Ёшлар маркази»да «Ўзбекистонда 2004 йилда эркин демократик сайловлар ўтказишнинг ҳуқуқий асослари» мавзусида минтақавий семинар-тренинг ўтказилди.

Унда Республика Марказий сайлов комиссияси раиси Бўритош Мустафоевнинг мавзу бўйича маърузаси тингланди.

Семинар-тренингда иштирок этган шаҳар ва туман ҳокимликлари, сиёсий партиялар ҳамда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари вакиллари янгича тартибда ўтиши кўзда тутилаётган сайловлар жараёнига доир ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб олдилар.

Қизиқарли ўтган анжуманда сиёсий партияларни сайлов жараёнида молиялаштириш, ошкора ва очиқ сайловлар ўтказиш механизмлари ва сайлов жараёнида ташвиқот-рекламанинг ўрни, кузатувчилар фаолияти, сайловга тайёргарлик кўриш ва ўтказишни халқ оммасига етказишда ОАВнинг роли, сайлов жараёнида ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг вазифалари каби муҳим масалалар хусусида батафсил тушунчалар берилди.

Семинар-тренингда вилоят ҳокими Мамаризо Нурмуродов сўзга чиқди.

Шуҳрат ҚАРШИЕВ

ТАШКИЛИЙ ПЛЕНУМЛАР

Ўзбекистон ХДП Тўрткўл, Тахтакўпир туман кенгашларининг ташкилий пленумлари бўлиб ўтди.

Хадича Ибодуллаева Тўрткўл туман ҳокимининг ўринбосари, туман хотин-қизлар қўмитаси раиси этиб сайланганлиги муносабати билан туман партия кенгаши биринчи котиби лавозимидан озод қилинди. «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати туман кенгаши раиси лавозимида ишлаб келган Ойбек Худойбергенов ХДП Тўрткўл туман кенгашининг биринчи котиби этиб сайланди.

Амангелди Матниязов нафақага чиққанлиги муносабати билан Тахтакўпир туман кенгашининг биринчи котиби лавозимидан озод этилди. Аввал Тахтакўпир туман Балиқчилик хўжалиги директори лавозимида ишлаб келган Суханберди Аллашев ХДП Тахтакўпир туман кенгаши биринчи котиби этиб сайланди.

Пленумлар ишида Ўзбекистон ХДП Қорақалпоғистон республика кенгашининг биринчи котиби Атаулла Асанов сўзга чиқди.

Аллисбой ИБОДУЛЛАЕВ,
ЎзХДП Қорақалпоғистон республика кенгаши котиби

ҚИСҚА САТРЛАРДА

Ўзбекистон ХДП Хоразм вилоят кенгаши ҳузуридаги хотин-қизлар сектори кенгашининг навбатдаги йиғилиши «Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси фаолиятини қўллаб-қувватлаш борасидаги Фармон ва хотин-қизларнинг парламент сайловларидаги иштироки» мавзусида бўлиб ўтди.

• • •

ХДП Урганч, Хонқа туман кенгашлари ташаббуси билан Хонқа туманидаги «Катта Жирмиз», Урганч туманидаги «Юқори дўрмон» қишлоқларида хотин-қизлар билан мулоқотлар ўтказилди.

• • •

Янгикўрғон туман партия кенгашининг Бекобод қишлоқ фуқаролар йиғинида ўтказган навбатдаги тадбири «Аёл ва сиёсат» мавзусида бўлди.

• • •

Наманган шаҳар партия кенгаши «Намангантекстил» ҳиссадорлик жамияти тасаррўфидаги «Камалак» болалар дам олиш оромгоҳида тарбиячи-педагоглар учун сиёсий-маърифий ўқув машғулоти ўтказди. Унда уч нафар тарбиячига партияга аъзолик билети тантанали топширилди. Оромгоҳдаги машғулот спорт мусобақаларига уланиб кетди.

• • •

Наманган туман партия кенгаши тумандаги Қ.Солиев номли ширкат хўжалиги бошланғич партия ташкилоти билан ҳамкорликда «Соғлом оила» спорт мусобақасини ўтказди. Мусобақада фаол иштирок этган Ровустон ва Тепа Қиёт маҳаллалари вакилларига партия ташкилоти ҳамда «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси туман бўлимининг эсдалик совғалари топширилди.

• • •

Фарғона шаҳридаги Офицерлар уйида шарқий ҳарбий округнинг қисмлар командирлари, уларнинг шахсий таркиб билан ишлаш бўйича муовинларининг ЎзХДП вилоят кенгаши биринчи котиби М.Исаков ва кенгаш бўлим бошлиғи А.Юлдашевлар билан учрашуви бўлиб ўтди.

Унда офицерлар сайловлар, партияларнинг сайловолди дастурлари, ҳарбийларни ижтимоий ҳимоялаш, оммавий ахборот воситаларини эркинлаштириш ва бошқа масалалар хусусидаги кўплаб саволларига жавоб олдилар.

• • •

ХДП Фарғона вилоят кенгаши ташаббуси билан Бувайда туманидаги Бувайда ип-йигирув ҳиссадорлик жамиятида «Гиёҳвандлик аср вабоси» мавзусида тадбир бўлиб ўтди.

Унда корхона ишчи-хизматчилари, маҳалла фуқаролар йиғинлари раислари, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати фаоллари, туман ҳокимлиги вакиллари иштирок этди.

Инсон ва табиат

ЯШИЛЛИК ЯРАТИЛЯПТИ, ДЕМАК, ОРОЛ ЯШАЙДИ

Яқинда Халқаро Оролни қутқариш фонди — GEF агентлиги ташаббуси билан бир гуруҳ оммавий ахборот воситалари ходимлари иштирокида Оролбўйи аҳолисининг турмуш тарзи, минтақадаги сунъий сув ҳавзалари ва кўлларнинг аҳволи билан танишиш мақсадида экспедиция уюштирди. Газетамизнинг махсус мухбири Саида САЙҲУН ушбу экспедицияда қатнашиб қайтди.

Тошкент аэропортидан Тошкент-Нукус йўналиши бўйича ҳайбатли самолётда кўкка кўтарилдик. Самолёт самода бир текисда уча бошлагач, биз, эҳтиёт камарларини бўшатиб, улгурмасимиздан салоннинг орқа қисмида шовур-шувур бошланди. Болалар... саросимани билмайди, беғубор, кулиб-ўйнаб кетишяпти. Разм солсам, салон тўла бола, бирини гапга тутаман.

— Бизми? Ҳа, кўпмиз, отимми? Ай...ну...р... — қизчанинг исмини тўлиқ эшитолмадим, қолганлариям қизиқсиниб, ҳаяжонланиб ўраб олишди. — Дам олиб қайтяпмиз, дўстлар орттирдик.

Оролбўйида яшовчи бу 50 нафар ўғил-қиз Бўстонлиқ туманидаги «Гулистон» оромгоҳида дам олиб қайтишаётган экан. Ҳар йили юзлаб болалар, қариялар Тошкент шаҳри ва вилоятидаги оромгоҳлар, санаторийларда дам олиб қайтишяпти. Беихтиёр иллюминатордан пастга, ерга қарайман, энди сўлим гўшалар ортда қолиб, чўл устидан учиб борардик, бий-биёбон дашт, яккам-дуккам яшиллик. Беихтиёр қуриб, ортга чекинган Орол ўрнидаги қум, туз тўзонлари, жонсиз дашт, ҳорғин одамлар кўз олдимга келади. «Орол фожиаси...» одатдаги билганларим хотирамга келади, болаларни ўйлаб кетаман... Стюардесса қиз манзилга яқинлашаётганимизни эълон қилди. «Ур-рей... Нўкоо—с! Жетдик!» Болаларнинг қийқириғи салонни тутди.

«Меҳмонга бориш яхши, лекин ҳар кимнинг ўз уйи, ўлан тўшагида», — деган фикр хаёлдан ўтди.

Журналистлар тўрт кунлик Оролбўйи миссиясини амалга ошириш учун «Нукус» меҳмонхонасига, сўнгра Қорақалпоғистон ҳукумат раҳбарлари қабулига йўл олдик.

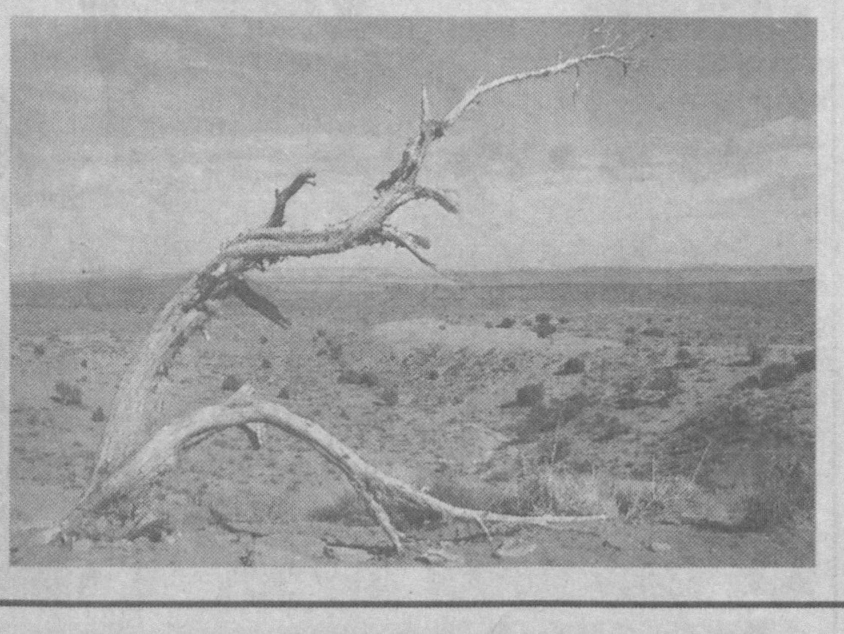

1. СУДОЧЬЕ — ҚУШЛАРНИНГ ҚЎНАЛҒАСИ

Тонг отди, 6.30 да экспедиция аъзолари сафарга отланди. Олдимизда машаққатли Судочье-Мўйноқ-Нукус маршрути. Юзлаб километрлик масофа — Судочье кўли сари йўл олдик.

Орол денгизининг қуриши минтақа ҳудудининг флора ҳамда фаунасини ҳалокат ёқасига олиб келиб қўйди. Орол денгизи дастури (Жаҳон банки) БМТРД (БМТЭД) мазкур минтақада сув ва сувдан фойдаланишнинг узоқ муддатли муаммоларини ечишга йўналтирилган. Мазкур Дастурнинг минтақавий табиий ресурсларини бошқаришни такомиллаштиришдан иборат узоқ муддатли мақсадларига қўшимча равишда, 3 та дастур мавжуд бўлиб, улар Ўзбекистон биохилма-хиллиги учун муҳимдир. Улар 4.1 — Амударё дельтасининг суволди ҳудудларини тиклаш; 4.3. — Экологик тадқиқотлар (жумладан биохилма-хилликни баҳолаш) ҳамда 6-юқори сув айирғичлар ҳудудлари ер ва сув манбаларини мукаммал усулда бошқаришдир.

Маълумки, Амударё сувининг камайиши натижасида Орол денгизи қирғоқ чизиғининг чекиниш оқибатида 50 га яқин чучук сувли кўллар қуриди, тўқайзорлар майдони 2 мартага, қамишзорлар 6 мартага қисқариб кетди. Катта каналлардан сизот сувларининг оқизилишидан Судочье, Қўнғирот, Дарё ўртаси, Қоражар кўл тизимлари, умумий майдони 99 минг гектарни ташкил этувчи Тоғузтўра, Девкампир, Қозоқдарё, Довуткўл, Девқора, Оқтепа кўллари пайдо бўлди.

Судочье кўли атрофидаги ҳудудларни тиклаш бўйича лойиҳа (ГЭЖ/Жаҳон банки) Орол денгизи дастурининг таркибий қисми. У Амударё дельтасининг чап қирғоғи қисмида жойлашган Судочье кўли атрофидаги ҳудудларни муҳофаза қилиш, тиклашга қаратилган, маҳаллий аҳолининг ижтимоий-иқтисодий шароитини яхшилаш, йирик зовурлар ёрдамида оқова сувларни бошқариш мақсадларини қамраб олади. Маълумки, бу кўл қушлар учун транзит вазифасини ўтайди, у Рамсар Конвенцияси ҳимоясига тегишли ҳудудлардандир.

Кўл Амударёнинг шимолий-ғарбий қисмидаги ирмоқларига тегишли ҳудудда, Нукусдан 220 километр (машинада 4 соатдан ортиқ йўл босилади), Орол денгизининг ҳозирги қирғоқ чизиғидан 100 километр олисда жойлашгандир. Унга Амударёдан сув қуйилади, умумий майдони 200 минг гектарни ташкил этади, чуқурлиги 5 метрдан ошмайди. Ўтган асрнинг 70-йилларидан бошлаб кўл қурий бошлади, унинг катта майдонларида экологик ҳалокат рўй берди, гидрологик, гидрохимик ўзгаришлар Судочьени ё ҳаёт ё ўлим вазиятига тушириб қўйди, деҳқончиликда қўлланилган заҳарли химикатлар, пестицидлар кўлга келиб қуюлаверди, сувдаги кислороднинг кўрсаткичи 8 дан 4 мг/л. га тушиб қолди. Натижада, кўл ҳудудининг флораси кескин қуриб кетди, фаунаси қирилди.

1

Судочьенинг бундай экологик ҳалокати нафақат минтақа, Марказий Осиёга, балки ер юзидаги баъзи қушларнинг қирилиб кетиши, ҳатто баъзи турларининг йўқ бўлиб кетиш хавфини туғдирди. Маълумки, 1991 йилда Судочье кўли атрофидаги 50 минг гектар майдонда Орнитологик қўриқхона ташкил этилди. Кўл сув-ботқоқ қушларининг уя қуриб яшаш ва мавсумий миграция вақтида кўп тўпланадиган жойдир. Бу ерда пушти ва жингалак бирқозонлар, қоравойлар, кулранг чумчуқ, йирик қоравойлар, ҳар хил турдаги паррандалар, оққуш-ўрдак, кулранг ғоз, шўнғувчи ўрдаклар, қашқалдоқ, оқ чармоқлар, чағалайлар, қонжирлар, балиқчи қушлар уя қўйиб яшашади. Ондатра, тўнғиз, шоқол, бўрсиқ, тулки, дашт мушуги, тароқли қумсичқон каби сут эмизувчилар, калтакесак, сув илони, дашт агамаси, чипор илонлар бор. Афсуски, экологик ҳалокат бундай жониворларнинг сони ва турларини кескин камайтириб, баъзиларини қириб юборди. Минтақа фаунаси ўзгаришининг бош белгиси, мўйначиликнинг асоси ондатралар умуман йўқ бўлиб кетди.

Экспедициямиз аъзолари 5 та махсус автомобилда дунёнинг мўъжизаси — Устюрт платосининг шарқий қисми бўйлаб силжирди. Сўл ёнимизда Уст-юрт «томи»нинг ҳадсиз-чегарасиз чўллари ястаниб ётибди. Илк бор борган одамни унинг текислик билан ғалати, туташиши ҳайратга солади, чунки 20-25 метрлик баландлик ва ўнгимизда текислик. Кун қиздира бошлаганда, Судочье кўл тизими бошланди. Йўл оғирлигини ўйламасликка, атрофни кузатишга ҳаракат қиламиз. Тасаввур этинг, ўнгда тепалик, сўлда йўлдан сатҳи 5-10 метр чуқурлик, кўл. Беихтиёр «том»да қандайдир шарпа биз билан қувлашмачоқ ўйнаётганини пайқадик. «Шоқол» дейди ҳайдовчимиз оғир карвон Азиз оға. У узоқ бизни қувиб борди... Кутилмаганда машинамизнинг балони ёрилди, ҳаш-паш дегунча экспедиция колоннаси тўзон ичида, кейинги бархан ортига ўтиб кўздан йўқолди. «Том» эгаси бўлса бизни тепадан кузатиб, ястаниб олди.

Кузатувчи машина ёрдамга етиб келгунча офтоб куйдириб турган, Уст-юртнинг оловида қолиб кетдик...

Уст-юрт ёқалаб йўлда давом этамиз, юриш борган сари қийинлашади. Бий дала шу йўллар қадим ўтмишдан шоҳидлик берради, эски миноранинг қолдиқларига дуч келамиз.

— Чингизхон даврида бу «кузатувчи пост» бўлган, «хабар берувчи башня», — дейди бизга Халқаро Оролни қутқариш фонди ижроия комитети Нукус филиали директори Уббинияз Аширбеков. — Ёв кўринса, дарҳол минорада ўт ёқилиб, тутун орқали хавф-хатар навбатдаги «минора»га даракланган.

Бу йўллар қадим йўллар...

Судочье (Сувидуши, сувичучук деган маънони билдиради) кўлига кун тандирдай қиздира бошлаганда етиб келдик. Маълумки, 1997 йилдан бошлаб кўл тизимини тиклашда кенг кўламда ишлар бошланди, қатор дамбалар солинди. Кўл тизимида экологик вазият барқарорлашди. Кўл юзида пушти бир қозонлар, қоравойлар, шунғувчи ўрдаклар, Ўзбекистон Республикаси «Қизил китоб»ига кирган жингалак бирқозонлар, оқчарлоқлар, чағалайлар, қашқалдоқлар каби қушларнинг қанот қоқиб учаётганини кўриб, кўнглимизда қандайдир иликлик пайдо бўла бошлади. «Қушлар қанот қоқяпти, демак Судочье қайта тирилди!»

Оққум тўғони.

Аввалги Ажибой қўлтиғидамиз, Орол қуришига қадар, сув 53-белгигача бўлган даврда, Оққумнинг шимолида Орол денгизи, жанубида Судочье кўли жойлашган бўлган, шамол шимолдан жанубга эсганда Орол денгизига, агар шамол жанубдан бўлганда унинг суви Судочье кўлига бориб қуюлган. Оққум — шу тариқа икки йирик сув манбаини боғлаб, мувозанатни сақлаб ҳам турган. Ҳозирда Оққумда дамба қурилган бўлиб, унинг қуввати секундига 55 кубометр. Маълумки, каналлардан ташланган сизот сувларда минирализация юқори, бир литр сувда 4,5-6 граммга ошганда сув шу «транзит» орқали Судочье кўлига ташлаб юборилади, тоза сув тўпланганда дамлаб турилади. Ҳозир лойиҳа бўйича сув 52,20 кўрсаткичдадир.

Кўл юзида балиқлар ўйноқлар, қушлар учиб юрибди. Судочье кўлини сақлаш бўйича лойиҳа Ўзбекистон томонидан GEF Халқаро Фондининг лойиҳаси ичига 5-компонент бўлиб киритилган, доимий мониторинглар ўтказиб, кузатиб борилади.

2

Судочье кўлининг сақлаб қолиниши минтақадаги экологик вазиятни ўнглашга, ҳайвонот, ўсимлик дунёсини қайта тиклашга, шу атрофда яшаётган аҳолининг ижтимоий турмуш тарзини кўтаришга, чорвачиликни қайта ривожлантиришга хизмат қиляпти. Судочье акваҳудудининг қайта тикланиши 45 минг гектар майдонда экологик аҳволни юмшатди, жонлантирди, балиқчиликни қайта пайдо бўлишига замин ҳозирлаяпти. Яқиндагина Судочье кўлининг қуриган ҳавзасида қорамолларнинг суяклари сочилиб ётарди...

Бизга маълумки, Судочье қушлар дунёси учун Ғарб — Осиё йўналишида мегерация даврида «транзит» қўналға» вазифасини ҳам ўтайди. Мониторинг шуни кўрсатдики, қушларнинг мегрaция пайтида (55.500 турдаги қушлар, шундан 49.000 сув-ботқоқ қушларидир), ҳудудда қўниб, сўнгра яна учишда давом этади.

Судочье кўл тизимида биохилма-хиллик, флора, фауна қайтадан тикланяпти.

Кези келганда шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, Дарё ўртаси сув омборининг 12 ва 22-шимолий тўғонлари, Рибачье қўлтиғидаги шимолий тўғон, Жилтирбас қўлтиғидаги шимолий тўғонларда катта кўламдаги сув иншоотлари қурилиш юмушлари амалга оширилди ва давом этмоқда.

Ўзбекистон давлати, Қорақалпоғистон ҳукумати, аввало, минтақадаги ҳалокатнинг янада кенг масштаб касб этмаслиги учун бутун диққат-эътиборни қаратмоқда. Маълумки, 90-йилларга келиб Оролбўйида 1 та кўл қолган эди. Ҳозирда 6 та кўл қайта тикланди.

Узоқ йиллик экологик ҳалокатдан сўнг, айниқса, 2000-2002 йилги қурғоқчиликдан кейин эндигина қаддини тиклаб бораётган Судочье кўлидан 30 тонна, умумий кўл тизими бўйича эса 70 тонна балиқ овланяпти, моллар учун озуқа ем-хашак базаси яратиляпти, олиб борилган қурилиш, табиий ресурсларнинг тикланиши туфайли аҳолининг иш билан бандлиги 30 фоизга ошди.

Бир сўз билан айтганда Судочье қайта тириляпти.

Навбатдаги манзилга йўл оламиз.

Мўйноқ мўъжазгина шаҳарча. Шағирли посёлкаси аҳолисининг турмуш тарзи билан танишиш ниятида тадбиркорлик билан шуғулланаётган бир неча оилаларда бўлдик.

— Мен 22 йил ун комбинатида ишладим, ногирон бўлиб қолдим, уйда майда ҳунармандчилик билан шуғулланаман, — дейди Ўразбой Гаников. — Халқаро Оролни қутқариш фондининг Нукус филиалидан икки марта, аввалига 15 фоизли, 2003 йилда

10 фоизли, 50 минг сўм кредит олдим, фойда кўрдим, рўзғоримиз бутланди. Ишлаб чиқараётган карниз, стол, стуллар, декоратив буюмларимизнинг бозори чаққон.

Мўйноқ тумани республикамизнинг энг чекка шимолий ҳудудидир. Туман ўзгаришлар даврини бошдан кечиряпти. Бу ҳақда Мўйноқ туман ҳокими Жарилқап Турсунбеков шундай дейди:

— Туманимизда 28 минг 400 аҳоли яшайди. Қадимдан балиқчилик билан шуғулланган. 1985 йилдан кейин денгиз атрофидаги кўллар ҳам қурий бошлади. Мана, 2001 йилдан буён Халқаро Оролни қутқариш фондининг Нукус филиали Мўйноқ атрофида кичик кўлларни тиклаш бўйича лойиҳа асосида катта ишларни бошлади. Икки ярим йилда гидротехник иншоотлар қурилди, Судочье кўлида 36 километрлик дамба, Оққум тўғони қурилиши, Машалкўл коллектори, Мўйноқ қўлтиғидаги сув иншоотлари туманимизда экологик, иқтисодий, ижтимоий барқарорликни таъминлашга хизмат қилади «Қорақалпоқсувқурилиш» акционерлик жамияти томонидан улкан сув иншоотлари қуриляпти. Яқин келажакда Мўйноқ атрофида 200 минг гектардан ортиқ сув ҳавзалари пайдо бўлади. Умид қиламизки, мўйноқликлар яна ота касблари балиқчилик, чорвачилик билан шуғулланадилар. Ҳозирда Мўйноқ атрофида 18 та бурғилаш ишлари олиб бориляпти, улардан 12 тасида газ заҳираси топилибди. Туманнинг энг чекка — Учсой овулида нефть-газни қайта ишловчи улкан завод қурила бошланди, янги ишчи ўринлари очиляпти.

Мўйноқликларнинг айтишича ҳалқда гап бор-ку, бир ёмоннинг бир яхши томони, дегандайин денгизнинг қуриган тубида ахимия уруғи пайдо бўлди. Яқинда Россия, хитойликлар билан ҳамкорликда дунёда аквариум балиқларига озуқа бўладиган маҳсулот ишлаб чиқаришни мўлжаллаяпмиз.

Мўйноқ, Дарё ўртаси, Рибачье сув омборлар, дамба-кўтармалари, Жилтирбас кўл тизимида экологик аҳвол бирмунча жонланиб, бу ҳудудларга ҳайвонлар, қушлар қайтганини кузатдик.

Биз бу ҳолатларни истаганча иқтисодий жиҳатдан таҳлил қилишимиз мумкин эди. Лекин биз бугун Судочье, Мўйноқда оддий одамлар яшаётганини, тақдирга тан бериб эмас, яхши яшаш учун курашаётганининг, эртанги кунга умид билан қараётгани, меҳнат қилаётганини таъкидлашни истар эдик. Давлатимиз томонидан кўрсатилаётган катта эътибор, ғамхўрликка жавобан халқ ҳалол меҳнати билан яқдил бўлаётир.

Экспедициямизнинг биринчи иш куни тугади.

Турнақатор машиналаримиз тизилишиб, тун зулматини қоқ ёриб олға борар, ҳамма ўйга толган, кўрганларини мен каби мушоҳада қиларди, чоғи.

Биз меҳмонхонада кечки овқатга йиғилганимизда соат миллари 23.30 ни кўрсатиб турарди. «Эртага барвақт жўнаймиз, маршрутимиз — Орол-Чимбой-Қораўзак!».

3

Иқтисодиёт ва ислоҳот

Яқинда Тошкентдаги «Интерконтинентал» меҳмонхонасида Ҳамдўстликка аъзо давлатларнинг темир йўл транспорти бўйича 38-мажлиси бўлиб ўтди. Унда Латвия, Литва, Эстония, Болгария, Финляндия темир йўл маъмуриятлари вакиллари ҳам иштирок этишди.

ИСТИҚЛОЛ ТУТАШТИРГАН ЙЎЛЛАР

«ЎЗБЕКИСТОН ТЕМИР ЙЎЛЛАРИ» ДАТК ТАРКИБИДАГИ «ЎЗТЕМИРЙЎЛЙЎЛОВЧИ» ОАЖ ҲАҚИДА

Нуфузли халқаро орган анжуманини Тошкентда ўтказиш ҳақидаги қарор Ҳамдўстлик давлатлари иқтисодий ҳамкорлигида, Евроосиё мамлакатлари темир йўл идоралари алоқаларини мустаҳкамлашда, жаҳон транспорт тармоғига янада интеграллашув йўлида кўрилаётган самарали чора-тадбирларда Ўзбекистоннинг роли ортиб бораётганининг эътирофи бўлди. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг мажлис қатнашчиларига йўллаган табригида қуйидаги сатрлар бор:

«Маълумки, Марказий Осиёда муҳим геостратегик ўрин эгаллаган бизнинг мамлакатимиз ҳудуди орқали қадим замонлардан Буюк ипак йўли ўтган, бу ерда кўпдан-кўп савдо йўллари туташган ва бу жаҳон халқлари маданиятларининг жадал суръатларда бир-бирини ўзаро бойитишига хизмат қилган. Бугунги кунда ҳам Шарқдан Ғарбга, Жанубдан Шимолга олиб борадиган транспорт магистраллари шу ерда кесишади».

Маълумки, Ҳамдўстлик темир йўллари яхши йўлга қўйилган узлуксиз алоқа тизимидан иборат. Бинобарин, «Ўзбекистон темир йўллари» Давлат акциядорлик темир йўл компанияси таркибидаги «Ўзтемирйўлйўловчи» очиқ акциядорлик жамияти ҳам йўловчилар ташиш борасида бирмунча ютуқларга эришди.

Темир йўл транспорти — барча мамлакатлар иқтисодиётининг асосий алоқа воситаси. Жуғрофий жиҳатдан денгиз йўлларидан бирмунча узоқда жойлашган Ўзбекистонда у янада катта аҳамият касб этади. Чунки айнан ана шу темир йўллар юртимизни жаҳон иқтисодиёти билан боғлайди. Шу боис, янги-янги темир йўллар қурилиб, поездлар қатнаши янада тезлашди. Хусусан, юртимизда «Тошкент — Навоий — Учқудуқ — Тўрткўл — Султон Увайстоғ — Нукус» темир йўли қурилиб ишга туширилиши катта воқеа бўлди. Аҳолининг узоғи яқин бўлиб юки енгиллашди. Йўловчилар ҳам вақтдан ютди, ҳам чипта пулидан.

Бу эса ўз навбатида янги халқаро йўналишдаги янги йўловчи поездларини ҳаракатга тушириш имконини берди. Чунончи, ўтган йили Нукус ва Қозоғистоннинг Бейнов шаҳри орқали ўтувчи Тошкент — Саратов йўналишларида поездлар қатнови йўлга қўйилди. Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш жоизки, юқоридаги йўналишлар бўйлаб йўловчи поездлар 80-100 фоиз йўловчи зичлигини таъминлаган ҳолда ҳаракатланмоқда.

Тошкент — Самарқанд — Тошкент йўналиши бўйлаб мунтазам қатнови йўлга қўйилган «Регистон» тезюрар поезди барчага маъқул бўлиб қолди. Янги замонавий вагонлар, юксак даражадаги хизмат одамларга манзур бўлаётир. Боз устига шу йил 16 апрелдан бошлаб Тошкент — Самарқанд йўналиши бўйича қатновчи юқори комфортли «Регистон» поезди чиптаси нархи 30 фоизга пасайтирилди. Дарвоқе, темирйўл бўйлаб йўловчилар ташиш фаолиятининг ижтимоий аҳамияти ҳамда республикамиз фуқаролари орасида олиб борилган маркетинг тадқиқотлари асосида 2003 йил давомида темирйўл чипталари нархи мунтазам арзонлаштирилмоқда. Жумладан, Тошкент — Москва йўналишидаги йўловчи поезди чиптаси нархи ҳам 40 фоизга, Тошкент — Термиз йўналишида эса 20 фоизга пасайтирилди.

Хоразм вилоятидаги Амударё узра қурилган темир йўл кўприги ишга туширилиши муносабати билан янги темирйўл йўналишлари очилади. Жумладан, Тошкент — Урганч — Волгоград, Андижон — Урганч йўналишлари ҳаракатлари режалаштирилмоқда. Бундан ташқари халқаро йўналишдаги Тошкент — Красноярск йўловчи поезди ҳаракатини ташкил этиш масаласи ҳам ҳал бўлиши арафасида.

Йўловчиларга сифатли сервис хизмати кўрсатиш йўлида сервис марказлари тизими қайта кўриб чиқилди. Йўловчиларга ва уларга мўлжалланган барча тур вагонларга маиший ҳамда техник хизмат кўрсатиш филиаллари ташкил этилди. Иш самарадорлиги ва сифатини ошириш, харажатларни камайтириб, даромадни кўпайтириш, зарарли фаолият турларини қисқартириш саъй-ҳаракати авж олдирилди. Коньюнктура талаблари ҳисобга олинган ҳолда аниқ маромдаги тариф сиёсати ўтказилиши учун йўловчилар ташиш маркетинг бўлими ташкил этилди. Энг муҳими, йўловчилар хавфсизлигини таъминлаш бўйича амалга оширилаётган чора-тадбирлар ижроси ва корхона ишчи-хизматчиларининг намунали меҳнат шароити таъминланди.

Ҳозир «Ўзтемирйўлйўловчи» ОАЖ ходимлари томонидан вокзал ва поездларда 25 хилга яқин сервис хизматлари кўрсатилмоқда. 2004 йил иккинчи чорагидан бошлаб 2006 йилгача ишлаб чиқилган дастурга кўра яна бир қатор қўшимча сервис хизматлари кўрсатиш йўлга қўйилади. Дастлаб Тошкент Марказий вокзалида кинозал фаолияти ташкил этилади. Марғилон, Наманган, Андижон, Қўқон, Нукус бекатлари орқали ўтувчи транзит йўловчилар учун Интернет зали, кинозал, юқори комфортли дам олиш хоналари, сартарошхоналар очилади. Поезд ҳаракати давомида йўловчилар учун турли кўнгилочар компьютер хизматлари ҳам йўлга қўйилмоқда.

— Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Темирйўл транспортини монополиядан чиқариш ва акциялаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонида, — дейди **«Ўзтемирйўлйўловчи» ОАЖ директори Ҳилолиддин РАҲИМОВ,** — темир йўл комплексини реконструкция қилиш, янгилаш ва замонавийлаштириш ишларига чет эл инвесторларини кенгроқ жалб қилиш бўйича қулай шарт-шароитлар яратиш ҳақида кўрсатмалар берилган. Бу борада амалий ҳаракатларни аллақачон бошлаб юбордик.

Маълумки, аввалари «Ўзтемирйўлйўловчи» давлат корхонаси сифатида ўз фаолияти давомида темирйўл чипталари сотиш ва поездларда умумий овқатланиш юкларини ташиш жараёнлари хизматларида монополист ҳисобланиб келинган. Энди эса бу хизматлар демонополизация қилинди. Яъни, ҳозирги пайтда Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Тўйтепа, Андижон шаҳарларида темир йўл чипталарини сотиш бўйича хусусий агентликлар очилди. Ҳаракат давомида йўловчиларга умумий овқатланиш хизматлари кўрсатишда рақобатни ривожлантириш мақсадида вагон ресторанлар «Вагрест» масъулияти чекланган очиқ жамиятига ва Андижон «Вагрест»га ижарага берилди. Багаж ва юк багажларни ташиш учун хусусий тадбиркорларга 142 та вагон ижарага берилди. Натижада, 2003 йил давомида «Ўзтемирйўлйўловчи» ОАЖга 96,6 миллион сўм даромад тушди. Бундан ташқари хусусий багаж ва почта-багаж вагонларга эга юридик ва жисмоний шахслар билан ҳамкорлик қилаяпмиз. Бу ҳам ўз навбатида 63,0 миллион сўм даромад келтирди. «Ўзтемирйўлйўловчи» ОАЖ томонидан Андижон, Самарқанд, Бухоро, Тошкент, Урганч вокзаллари капитал таъмирланди. Бунинг учун 356 миллион сўм сарфланди.

Йўловчи транспортида энг аввало поездларнинг хавфсиз ҳаракатланишини таъминлаш ва одамларнинг манзилига эсон-омон етиб боришига эришиш муҳим ўрин тутади. Корхона раҳбарияти бу борадаги чора-тадбирлар ижросини доимий диққат марказида тутиб келмоқда. Йўловчи составларга ёнғинга қарши қўлланмалар, эслатмалар тарқатилиб ва бошқа хил энг замонавий қулайликлар ҳам яратилди. Ҳаракат давомида йўловчилар хавфсизлигини таъминлаш мақсадида ҳуқуқ-тартибот идоралари томонидан йўловчи поездларини кузатиб бориш бўйича шартномалар асосида иш олиб бориш ташкил этилди. Муҳим аҳамиятга эга иншоотларни қўриқлаш юзасидан «Ўзбекистон темир йўллари» ДАТКнинг ҳарбий қўриқлаш бирлашмаси билан тузилган шартнома қатъий амалга кирди.

Тизимда «Меҳр-мурувват йили» Дастури ижроси йўлида Орол бўйи болаларини оромгоҳларга етказиб қўйиш, спортчиларни манзилига элтиш сингари ишлар ҳам бажарилдики, бу ишлар сарф-харажати ҳам 122,5 миллион сўмни ташкил этди. Аҳолининг кам таъминланган қатламига ёрдам кўрсатиш мақсадида 80 га яқин фуқароларга имтиёзли чипталар берилиб, 2 миллион сўмдан зиёдроқ маблағ сарфланди. Бундан ташқари болалар боғчалари ва мурувват уйларини жиҳозлар билан таъминлашга ҳам бир неча ўн миллион сўм миқдорда маблағ ажратилди.

Шу кунларда «Ўзтемирйўлйўловчи» жамоаси халқаро ва маҳаллий йўналишларни янада кенгайтириш, йўловчиларнинг талаб-эҳтиёжларига кўра поездлар қатновини кўпайтириш чораларини кўришяпти. Тошкент — Москва поезди ҳафтасига уч марта, Тошкент — Саратов ва Тошкент — Харьков поездлари эса бир мартадан қатнаб турибди. «Россия темир йўллари» ОАЖ томонидан ташкил этилган йўловчи поезди ҳафтасига икки марта Уфа — Тошкент йўналиши бўйича қатнамоқда.

«Ўзтемирйўлйўловчи» ОАЖ сайёҳлик хизматларини кўрсатиш бўйича Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қарорига мувофиқ берилган лицензияга эга бўлиб, бу хизмат тури аллақачон сертификатлаштирилган. Жамият ҳар йили халқаро туристик ярмаркаларда фаол иштирок этмоқда. Чунки, жамият Ўзбекистон хусусий туристик ташкилотлар ассоциациясининг аъзоси. Ассоциацияга эса республикамизнинг барча ҳудудлари бўйлаб жойлашган 200 дан ортиқ туристик фирмалар аъзо.

Жамиятда кадрлар малакасини ошириш, уларни ҳалоллик, поклик йўлида тарбиялашга тобора катта эътибор берилмоқда. Чунки, очилаётган янги-янги халқаро, маҳаллий йўналишларда йўловчиларга замонавий маданий-маиший хизмат кўрсатиш, кадрларнинг маънавияти, ўз вазифасига садоқати ва масъулиятига ҳам кўп жиҳатдан боғлиқ.

Шоҳайдар МИРҲАБИБОВ,
Мирбахтиёр МИРФАЙЗИЕВ,
«Ўзбекистон овози» мухбирлари

Суратларда: 1. «Ўзтемирйўлйўловчи» ОАЖ директори Ҳилолиддин Раҳимов ўринбосари Мансур Ражабов билан. 2. Тошкент-Самарқанд-Тошкент йўналиши бўйлаб қатновчи «Регистон» тезюрар электр поезди вагон кузатувчиси Алёна Саркисянц. 3. Нукус вокзали. 4. Термиз вокзали.

Бугун — МАГАТЭ ташкил этилган кун

XORIJDA

ЯДРОВИЙ ДАСТУРЛАР НАЗОРАТДА

МАГАТЭ ҳақида аввало шуни айтиш лозимки, у атом энергияси бўйича халқаро агентлик. Бу ташкилот 1957 йил 29 июль куни Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг қарори билан ташкил этилган. Ҳозир унга 134 давлат аъзо. МАГАТЭ БМТ тизимига киргани билан мустақил ҳукуматлараро ташкилот ҳисобланади. Бош қароргоҳи Венада жойлашган. Атом энергиясидан фойдаланишни назорат қилиш, жаҳоннинг турли мамлакатларида фақатгина тинчлик мақсадларида атом энергетикасини яратиш ва ривожлантиришга кўмаклашиш, шу соҳада илмий тадқиқотлар ўтказиш каби вазифалар МАГАТЭнинг асосий фаолият доирасига киради.

Бироқ атом энергиясидан ҳарбий мақсадларда фойдаланиш хавфи пайдо бўлганида бу ташкилот зиммасига бошқа масъулиятли вазифалар ҳам юкланиши мумкин. Кейинги йилларда МАГАТЭ ўз зиммасидаги бундай вазифаларни муваффақиятли бажармоқда. Айниқса, Ироқда олиб борилган текширувларга жиддий ёндошди ва ўзининг холис фикрини айтди. Ташкилот бош директори Муҳаммад ал-Барадейнинг саъй-ҳаракатлари билан бошқа жойларда ҳам МАГАТЭнинг фаолиятида қатъиятлик кузатилди. Жумладан, Эрон билан муваффақиятли музокара олиб борилди ва муроса йўли топилди.

Албатта, МАГАТЭнинг ташкил этилиши ўтган асрда атом энергетикасининг туғилиши билан боғлиқ. Калуга вилоятининг Обнинск шаҳрида қурилган атом электр станцияси жаҳонда биринчи АЭС ҳисобланади. У 1954 йил 27 июнь куни саноат токи ишлаб чиқара бошлаган. Иккинчи бўлиб саноат токи 1956 йилда Буюк Британияда ишга туширилган атом электр станциясидан олинди. Орадан бир йил ўтиб, АҚШда ҳам шундай станция қурилган. Ана шундан кейин атом энергияси бўйича халқаро агентликни ташкил этиш зарурати туғилди.

Йиллар ўтиши билан ер юзида атом электр станциялари сони кўпайиб, агентликнинг фаолият доираси кенгайиб борди. Бу борада мамлакатларнинг агентлик доирасидаги алоқалари ривожланиб, халқаро ҳамкорликнинг кўп томонлама дастурларини ишлаб чиқиш ва ҳаётга тадбиқ этиш имкониятлари туғилди. Жумладан, 1969 йилда атом энергетикасини хавфсиз ривожлантиришнинг ишончли тизимини яратиш бўйича халқаро ҳамкорликнинг кенгайтирилган дастури қабул қилинган бўлса, 1970 йилда ядро ахборотининг халқаро тизими яратилди. Айни пайтда МАГАТЭ раҳбарлиги остида соҳа олимларининг халқаро термоядро экспериментал реактори лойиҳаси устида олиб бораётган ишлари яхши самаралар бермоқда. Бу катта лойиҳада АҚШ, Япония ва Европа Иттифоқига аъзо мамлакатларнинг таниқли олимлари иштирок этишмоқда.

Атом электр станцияларида хавфсизликни таъминлаш масаласи ҳамиша долзарб бўлиб келган. 1986 йилда Чернобиль атом электр станциясининг тўртинчи энергия блокида юз берган авариядан кейин эса жаҳондаги кўпгина мамлакатларда атом энергетикасига муносабат ўзгарди. Айниқса, Европада унинг хавфидан ҳадиксираш кўчайди. Чунки, Чернобиль фожеасидан асосан Шарқий Европа мамлакатлари аҳолиси зарар кўрди. Мутахассисларнинг фикрича, яқин йилларда атом электр станциялари қувватларининг ошиши асосан Осиё мамлакатларида кузатилади. Тараққий этган Японияда янги атом электр станциялари қуриш дастурлари қисқаргани ҳолда ишлаб турганларининг ўзида ўнта энергия блокини ишга тушириш режалаштирилмоқда. Россиялик мутахассислар бу борада Хитой ва Эронда иш олиб боришмоқда. Ҳар иккала давлатда янги атом электр станциялари қурилмоқда. Шунингдек, бундан икки йил олдин Россия билан Ҳиндистон ўртасида ҳам атом электр станцияси қуриб бериш тўғрисида ҳужжатлар имзоланган. Шубҳасиз, Осиёдаги баъзи давлатларнинг бу борада Россиядан бошқа мамлакатлар билан ҳам ҳамкорлик қилишни мўлжаллаган режалари йўқ эмас.

Россия ана шу ҳолатлардан келиб чиқиб, МАГАТЭ Осиё мамлакатларига кўпроқ эътибор бериши керак деб ҳисоблайди. Муҳаммад ал-Барадей Москвада бўлганида унинг эътибори шунга қаратилди. Осиё мамлакатлари энергетика дастурларини қўллаб-қувватлашда ҳамда жаҳон атом энергетикасини ривожлантириш дастурларида МАГАТЭнинг иштирок этиш истиқболлари ҳам муҳокама қилинди.

Кейинги пайтларда жаҳон оммавий ахборот воситаларида Эроннинг ҳамда Шимолий Кореянинг ядровий дастурлари ҳақида кўп гапирилмоқда ва ёзилмоқда. Дипломатик доираларда ҳам бу борадаги мунозараларнинг чегараси йўқ. Айниқса, Шимолий Кореянинг ядровий дастури жиддий мунозараларга сабаб бўлди. Пхеньян АҚШ томонидан мамлакат хавфсизлиги кафолатланган ҳамда мамлакатга моддий ёрдам кўрсатилган тақдирдагина бу дастурдан воз кечмоқчи. Ҳозирча муроса йўли топилгани йўқ. Ҳатто бу борада Россия, Хитой, Япония ва Жанубий Корея иштирокида ўтказилаётган музокаралар ҳам натижа бермаяпти. Албатта, МАГАТЭ бу жараённи кузатибгина қолмасдан, ўзининг маслаҳатлари ва таклифлари билан муаммонинг ечимини топишга ҳаракат қилмоқда.

Ҳиндистон ва Покистон каби Исроил ҳам ядро қуролига эга давлат ҳисобланади. Яқин Шарқда фақат Исроилгина ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартномани имзоламаган. МАГАТЭ эса Яқин Шарқни ядросиз минтақага айлантириш учун курашмоқда. Яқинда МАГАТЭ бош директори Муҳаммад ал-Барадей ана шу режани амалга ошириш йўлидаги саъй-ҳаракатларини давом эттириб, Исроилда бўлди ва бош вазир Ариэл Шарон ҳамда мамлакатнинг бошқа расмий доиралари билан музокаралар олиб борди. Бироқ унинг саъй-ҳаракатлари кутилган натижани бермаган кўринади. Чунки, жаҳон оммавий ахборот воситаларида агентлик бош директорининг Исроил ҳукумати аъзолари билан ўтказган суҳбатлари мазмуни ҳақида ҳеч нарса эълон қилинмади. Муҳаммад ал-Барадей мухбирлар берган саволларга жавобан: «Менда сеҳрли таёқча йўқ. Менинг вазифам — маслаҳат бериш, таклиф қилиш ва муҳокама этиш» деган.

Бизнингча, МАГАТЭнинг жойларда назорат ўрнатиши ва инспекция ўтказишининг ўзи халқаро миқёсда аҳамиятга эга бўлган иш. Шунинг ўзи ер юзида тинчлик ўрнатиш ва хавфсизликни таъминлашга, ялпи қирғин қуроллари тарқалишига йўл қўймаслик ва қуролланиш пойгасини жиловлашга йўналтирилган ибратли фаолиятдир.

Иброҳим НОРМАТОВ,
сиёсий шарҳловчи

НОМЗОДЛАР КЎРСАТИШ ЯКУНЛАНДИ

Афғонистон Президенти Ҳамид Карзай сайлов комиссиясига шахсан келиб, бўлажак президент сайловида қатнашиш учун номзодини рўйхатдан ўтказиб кетди, дея хабар беради АР агентлиги.

Президент сайлови 9 октябрга белгиланган.

Давлат бошлиғи лавозимини эгаллаш учун 20 га яқин номзод кураш олиб боради.

Кобулдан хабар қилишларича, номзодларнинг тўлиқ расмий рўйхати бугун эълон қилинади.

Украинада эса президентликка номзодларни кўрсатиш муддати тугади. Украина қонунчилигига кўра, сайловга 95 кун қолганда номзодларни рўйхатга олиш якунланади.

Марказий сайлов комиссияси 6 августдан сўнг номзодларнинг тўлиқ рўйхатини эълон қилади. Ҳозирча 15 киши рўйхатга олинганлиги маълум.

Чеченистон Республикасида ҳам номзодларни рўйхатга олиш якунланган. 7 киши Президентлик курсиси учун кураш олиб боради.

Сайлов 29 августда бўлади.

ТАҚИҚЛОВ МУДДАТИ УЗАЙТИРИЛДИ

Маълумки, шу йил бошида Жануби-Шарқий Осиё давлатларида кенг тарқалган «парранда гриппи» эпидемияси боис Европа Иттифоқи бу мамлакатлардан парранда ва парранда гўшти маҳсулотлари импорт қилишни 23 январдан 15 августгача тақиқлаган эди. Яқинда ЕИ бу тақиқлов муддатини 15 декабргача узайтирди. Негаки, — дейилади Европа комиссияси баёнотида, — ушбу давлатларда «парранда гриппи» ҳали-ҳануз учраб турибди.

Франц-пресс агентлигининг маълум қилишича, тақиқлов Таиланд, Камбоджа, Индонезия, Япония, Лаос, Покистон, Хитой, Жанубий Корея ва Вьетнам давлатларига нисбатан эълон қилинган.

Эслатиб ўтамиз: шу йил бошларида Жануби-Шарқий Осиёнинг ўнлаб мамлакатларида бу касаллик тарқалганлиги боис миллионлаб парранда йўқ қилинган. Айниқса, Вьетнам ва Таиландда «парранда гриппи» битмас «яра» қолдирди — бирида 16, иккинчи мамлакатда эса 8 киши айнан шу касаллик вируси юққанлиги сабабли ҳаётдан кўз юмди.

ЁШЛАРГА ВИЗА БЕРИШ ТЎХТАТИЛДИ

Элчихонада ишлар кўпайиб кетганлиги боис Буюк Британия ҳукумати 25 ёшга тўлмаган покистонлик ёшларга виза беришни тўхтатди, дейилади Guardian ахборотида.

Буюк Британия Ташқи ишлар вазирлиги маълум қилишича, мамлакатнинг Исломободдаги элчихонаси ўтган ойда виза учун 30 мингга яқин ариза қабул қилган. Бу элчихона ходимлари иш меъёридан бир неча чандон ортиқдир. Шунинг учун уларни кўриб чиқишга вақт керак.

Вазирлик таъкидлашича, виза беришдаги чеклов катта ёшдагилар, шунингдек, талабаларга тааллуқли эмас.

МАМЛАКАТ ДЕЯРЛИ СУВ ОСТИДА

Уч ҳафтадирки Бангладешда муссон ёмғирлари натижасида сув тошқинлари юз бермоқда. Шу кунгача 400 киши ҳаётдан кўз юмди. Ўтган кеча-кундузнинг ўзида 100 киши ҳалок бўлди. Ҳозир Бангладешнинг учдан икки қисми сув остида қолган. Ганга, Брахмапутра, Падма, Ямун ва уларнинг ирмоқлари тўлиб-тошиб оқмоқда. Бангладеш пойтахти Дакканинг бир қисмини ҳам сув босган. Минг киши бошпанасиз қолди. 10 миллионлик шаҳар аҳолисининг 100 мингги ёрдамга муҳтож. Дори-дармон ва инсонпарварлик ёрдамлари вертолётларда етказилмоқда.

Шифокорлар эпидемия хавфи борлигини инобатга олиб, аҳолини огоҳлантирмоқдалар. Нотоза сув истеъмолидан 60 киши касалланиб вафот этди. 500 киши эса шифохоналарга ётқизилган.

Умуман мамлакатда 10 миллион киши бошпанасиз қолган. Аввалдан қилинган ҳисоб-китобларга кўра, қишлоқ хўжалиги 380 миллион доллар миқдорида зарар кўрди.

Бангладешда 1988 йилдан бери бунчалик сув тошқини юз бермаганди. Ўшанда 3,5 мингдан ортиқ киши ҳаётдан кўз юмган эди.

«Новости» агентлигининг хабар беришича, умуман Жануби-Шарқий Осиё давлатлари — Ҳиндистон, Непал, Бангладеш ва Бутанда юз берган муссон ёмғирлари мингга яқин кишининг ёстиғини қуритди.

Ҳиндистоннинг 19 та округи сув остида қолган бўлса, энг кўп зарар кўргани Бихар (400 киши қурбон бўлди), Ассам (170 киши ҳаётдан кўз юмди) ва Аруначал-Прадеш штатлари бўлди.

Кўплаб ҳудудлар бир-биридан ажралиб қолди, алоқалар узилди, темир йўллар бузилди. 1 миллион киши табиий офат юз берган ҳудудларда яшамоқда. Уларнинг кўпчилиги — тепаликларда, дарахтларнинг шоҳларида, томларда жон сақламоқда. Деярли 9 мингта қишлоқни сув босган. Қутқарув ишларига ҳарбийлар ва ҳарбий техника ҳам жалб этилди.

Ҳиндистон бош вазири Манмохан Сингх Бихар штатида бўлиб, вазият билан шахсан танишди ва аҳолига тезроқ ёрдам кўрсатиш режаларини ишлаб чиқди.

Испанияда эса жазирама иссиқдан одамлар азият чекмоқда. Мамлакат жанубида ҳарорат 44 даражадан ошиб кетди. Иссиқ уриши натижасида 8 киши ҳаётдан кўз юмди. Мадрид, Кордоба, Сьюдад-Реал ва Херес-де-ла Фронтера шаҳарларида айниқса жазирама авжга минмоқда. Одамларнинг кондиционерлардан оммавий фойдаланиши оқибатида электр таъминотида узилишлар рўй бермоқда. Куни кеча 1 миллион киши электр энергиясиз қолди. Натижада кўчаларда светофорлар ишламай транспорт қатновида тартибсизликлар вужудга келди.

ДЕНГИЗ ТУБИДА...

АҚШдаги дафн этиш хизмати агентликларидан бирининг раҳбари Гэри Левин Майами яқинидаги денгизда дунёда биринчи бўлиб сувости қабристони яратиш режаси борлигини ошкор этди.

Лойиҳага кўра, «Атлантида мемориали» (қабристон шундай аталади) маржон қояларга ўхшатиб яратилади. Айланаси 183 метр бўлиб, 21 минг марҳум жасадининг кули солинган қути сиғади.

Сув остига дафн этишнинг нархи 2,5 мингдан 1 миллион долларгача.

Лойиҳа ташкилотчилари мэриядан рухсатнома олишга ҳам улгуришди. Фақат қабристонни денгиз бўронларидан муҳофаза қилиш йўллари ишлаб чиқилса бўлди.

Le Mondeнинг ёзишича, қабристон қурилиши 3 йилдан 7 йилгача бўлган муддатда якунланади.

ИТИНИ УРГАНИ УЧУН

Венгриянинг Кишкунфеледьхаза шаҳри суди шаҳарлик 40 ёшли бир кишини 10 ой қамоқ жазосига маҳкум этди. Сабаб: бу киши ўз итини таҳқирлаган, яъни жониворларни ҳимоя қилиш жамғармасининг маҳаллий бўлими раҳбари Розали Торокнинг айтишича, у итининг бошига болға билан бир неча марта урган. Ҳозир итнинг аҳволи оғир.

Маҳаллий матбуотнинг ёзишича, бу киши яқинда мамлакат парламенти томонидан қабул қилинган янги қонун бўйича жазоланган биринчи айбдордир.

«...ГРОССМЕЙСТЕР БЎЛИШИМ ҲАМ ҚИЙИН ЭДИ»

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Меҳринисо опа телефон сари юрар экан: «Ҳозир Рустам дам олаётган жойга қўнғироқ қилиб кўрай-чи», — дея менга таскин берди.

Ниҳоят, чемпионнинг онаси телефон гўшагини узатди. Жаҳон чемпиони билан суҳбатлашиш олдидан қанчалик ҳаяжонланмай, саволларни қисқа қилиш лозимлигини унутмасликни ўйлайман.

— Ассалому алайкум, Рустам. Жаҳон чемпиони бўлганингиз билан табриклайман.

— Раҳмат... Ғалабамиз ҳаммамизга муборак бўлсин.

— Мана, жаҳон чемпиони бўлганингизга ўн беш кун тўлди. Ҳозир бу ғалабангизни ўзингиз қандай баҳолайсиз?

— Катта иш қилганимни секин-аста тушуняпман. Ғалабадан кейинги табриклар, тақдирланишлар, аэропортдаги тантанали кутиб олинишлар, уйимизда давом этган кўтаринки маросимлар, буларнинг бари чемпионликнинг масъулиятини эсимга солаяпти. Ҳозир ҳамма мени таниб, табриклаяпти. Халқимизни хурсанд бўлганини кўриб, руҳим кўтарилляпти. Бундан кейин ҳам халқимизни хурсанд қиладиган ғалабаларга эришишга ҳаракат қиламан.

— Одам бирор мақсадга эришганда, беихтиёр босиб ўтган йўлини эслайди...

— Биласизми, дунё шахматида мени тан олишлари анча қийинроқ кечган. Ҳатто, жаҳон чемпионати даврида Интернет сайтларида «Қосимжонов ким ўзи?» деган саволларни ўқиш мумкин эди. Умуман, мен аэропортдаёқ айтгандим, яна такрорлайман: Мустақиллик туфайли шундай ғалабага эришдим. Илгари қанча-қанча шахматчиларимиз мамлакатдан ташқарига чиқа олмаган. Фақат мустақилликдан кейин шахматчиларимиз жаҳон шахмат олимпиадасида қатнаша бошлашди, Осиё ва жаҳон чемпионатларида иштирок этишди.

Спортчининг фаолиятини ҳомийларсиз тасаввур этиб бўлмайди. Ўсмирлик давримдан бошлаб Президентимиз менга ғамхўрлик кўрсатиб келаётганини ўйлаб, фахрланаман. Агар Президентимиз менга шунчалик эътибор кўрсатмаганида жаҳон чемпиони эмас, гроссмейстер бўлишим ҳам қийин эди. Шу боис Юртбошимиздан, мени ҳаёт йўлларида қўллаб-қувватлаган устозларимдан, халқимиздан миннатдорман.

— Ҳозир кўпчиликнинг диққат марказида Халқаро шахмат федерацияси уюштираётган янги мусобақа турибди. Сиз ушбу мусобақанинг биринчи босқичида собиқ жаҳон чемпиони Гарри Каспаров билан учрашасиз. Шу ўйинга қандай тайёргарлик кўрмоқчисиз?

(Маълумот: Халқаро шахмат федерацияси шоҳмотдаги мавжуд бўлинишга барҳам бериш мақсадида бирлаштирувчи мусобақа ўтказяпти. Шундай масъулиятли вазифани бажаришда бизнинг фахримиз Рустам Қосимжонов ҳам иштирок этади. Яъни, бу мусобақанинг биринчи босқичида Рустам Қосимжонов Гарри Каспаров билан, россиялик Владимир Крамник венгриялик Петер Леко билан куч синашади. Кейин бу жуфтликларнинг ғолиби ўзаро ўйинда мутлоқ жаҳон чемпионини аниқлайди. Ишонамизки, Рустам бу масъулиятли вазифани бажаришга ўзининг муносиб улушини қўшади).

— Бу ўйинга август ойидан бошлаб жиддий тайёргарликка киришаман. Бир неча мусобақада қатнашишни режалаштирганман. Шу жумладан, Испанияда бўладиган жаҳон шахмат олимпиадасида юртимиз шарафини ҳимоя қиламан. Лекин менинг Каспаров билан ўйинимга боғлиқ ҳар хил башоратларни, фикрларни ўқияпман. Бу ҳар бир ўйин олдидан бўладиган гап-сўзлар. Натижа эса ҳар доим учрашувдан кейин аниқ бўлади. Бу ўйинга албатта, менинг ҳам ўз режа ва фикрларим бор.

— Рустам, сизга катта раҳмат. Бундан кейин ҳам халқимизни юксалтирадиган ғалабалар сизга насиб этаверсин.

Рустам Қосимжонов жаҳон чемпиони бўлган 2004 йил 13 июль санасига икки ҳафта тўлди. Ойлар, йиллар, асрлар ўтади, авлодлар ўзгаради. Бироқ бу сана бу ғалаба ҳеч қачон унитилмайди.

Асрор МЎМИН

ҒОЛИБЛИК САРИ ДАДИЛ ОДИМ

ЭРТАГА ЎЗБЕКИСТОН ТЕРМА ЖАМОАСИ ОСИЁ КУБОГИ ЧОРАК ФИНАЛИДА БАҲРАЙН ФУТБОЛЧИЛАРИГА ҚАРШИ МАЙДОНГА ЧИҚАДИ

Хитой яшил майдонларида ўтаётган XIII Осиё чемпионати футбол ишқибозларига ҳаяжонли дақиқаларни улашишда давом этмоқда. Кеча бўлиб ўтган учрашувлар чорак финалнинг сўнгги жуфтликларини аниқлаб берди. «А» ва «С» гуруҳларининг якуний жадвалини газетамизнинг ўтган сонида эълон қилган эдик.

«В» гуруҳининг учинчи тур учрашувларида Жанубий Корея — Кувайт, Иордания — БАА терма жамоалари ўзаро рўбарў келди. Иккинчи турдан сўнг, ушбу гуруҳда Бирлашган Араб Амирликлари футболчиларидан ташқари қолган учта терма жамоада ҳам кейинги босқичга чиқиш имконияти мавжуд бўлганлиги боис, охирги икки учрашув алоҳида аҳамият касб этарди. Иордания, Жанубий Корея, терма жамоалари тўрт очкодан жамғариб гуруҳда пешқадам бўлиб турган бўлса-да, учинчи поғонани эгаллаб турган қувайтликлар ҳисобида уч очко бор эди. Шу боис, Қувайт терма жамоаси дастлабки дақиқаларданоқ ҳужумлар уюштира бошлади. Лекин ҳимоячилар ва дарвозабоннинг қўпол хатолари корейсликларга йирик ғалабани туҳфа этди. Чан Гук

«В» гуруҳи	Ў	Ю	Д	М	Т-Н	О
1. Жанубий Корея	3	2	1	0	6-0	7
2. Иордания	3	1	2	0	2-0	5
3. Қувайт	3	1	0	2	3-7	3
4. БАА	3	0	1	2	1-5	1

(иккита), Чан Дури, Ан Хван киритган тўплар якуний ҳисобнинг 4:0 бўлишини таъминлади.

Бирлашган Араб Амирликлари ва Иордания терма жамоалари ўртасидаги учрашув эса нурсиз (0:0) дуранг билан тугади ва Иордания чорак финалга йўлланма олди.

«Д» гуруҳида Япония терма жамоасининг чорак финалга чиқиши ўтган турдаёқ маълум бўлган эди. Сўнгги тур фақатгина қайси жамоанинг гуруҳ пешқадами бўлиши ва омадли иккинчи жамоа номини аниқлаб бериши керак эди. Чорак финалга иккинчи йўлланмани қўлга киритишга эса эронлик футболчилар жуда яқин туришганди. Шу туфайли кўпчиликнинг эътибори айнан Япония — Эрон терма жамоалари учрашувига қаратилди. Мутахассисларнинг дастлабки мулоҳазаларига кўра, ушбу жуфтликда Эрон терма жамоаси ғалабаси кутилаётганди. Аммо иккинчи турда Уммон футболчилари билан муштлашганлиги туфайли Раҳмон Ризоий, Али Бадавий ва атайлаб рақибининг оёғига жароҳат етказган Нусратийларнинг бир неча ўйиндан четлатилиши эронликлар имкониятини бироз пасайтирди. Учрашув якунида эса ҳар иккала жамоани ҳам қаноатлантирадиган натижа қайд этилди — 0:0.

Уммон терма жамоасида эса кейинги босқичга чиқиш учун фақатгина назарий жиҳатдан имконият мавжуд эди. Бунинг учун эса улар сўнгги турда Таиланд футболчиларини йирик ҳисобда мағлубиятга учратишлари ва асосий рақобатчиси Эрон терма жамоаси Япониянга имкониятни бой бериши лозим эди. Шу сабабли уммонликлар ҳужумкор тактикада майдонга тушди. Бу эса ўз самарасини берди — 2:0. Аммо якунда мазкур ғалаба уларнинг кейинги босқичга чиқишини таъминлай олмади.

Энди қуръага мувофиқ чорак финалда Жанубий Корея — Эрон, Япония — Иордания терма жамоалари ўзаро баҳс юритишади.

Мазкур босқичнинг қолган икки учрашувида эса Хитой — Ироқ, Ўзбекистон — Баҳрайн футболчилари яшил майдонга чиқадилар. Улар орасида Япония, Ўзбекистон, Жанубий Корея ва Хитой терма жа-

«Д» гуруҳи	Ў	Ю	Д	М	Т-Н	О
1. Япония	3	2	1	0	4-1	7
2. Эрон	3	1	2	0	5-2	5
2. Уммон	3	1	1	1	4-3	4
4. Таиланд	3	0	0	3	1-8	0

моаларининг имкониятлари юқори баҳоланмоқда.

Кейинги босқич баҳсларида ҳеч бир жамоага осон бўлмаслиги тайин. Аммо гуруҳ учрашувларининг барчасида бир хил — 1:0 ҳисобида ғалаба қозониб, ўзига хос шов-шув кўтарган терма жамоамиздан эса мухлислар янада ҳужумкор ва чиройли ўйин кутишлари шубҳасиз. Чемпионат аввалида турли сабабларга кўра, терма жамоа таркибига қўшилмаган Максим Шацких, Олег Пашинин, Владимир Маминов, Виктор Карпенколарсиз футболчиларимизга Хитой яшил майдонларида қийин бўлиши ботбот эътироф этилганди. Аммо мусобақа давомида терма жамоа мураббийлар штабининг ҳамжиҳат иш олиб бораётганликлари, футболчиларимизнинг ўз маҳоратларини намойиш этаётганликлари эвазига ҳамюртларимиз ўзбек футболи тарихида илк маротаба Осиё кубоги баҳсларининг чорак финалига йўлланма олдилар. «Чарм тўп» усталаримиз гуруҳ учрашувларида эришган дастлабки муваффақияти миллионлаб мухлисларимизга ажойиб туҳфа бўлди.

Тўғри, Баҳрайн терма жамоаси чорак финалда вакилларимиз учун «совға» эмас. Мураббийлар Равшан Ҳайдаров ҳамда Юрген Геделар жуфтлиги бу муҳим учрашув олдидан жиддий тактикалар устида бош қотираётганликлари табиий. Қолаверса, куни кеча интернет сайтлари орқали берилган маълумотларга қараганда, маҳоратли дарвозабонимиз Алексей Поляков таркибга келиб қўшилган. Дастлабки турда жароҳат олган тажрибали ҳимоячимиз Бахтиёр Ашурматов ҳам майдонга қайтиши кутилмоқда. Фақатгина ўтган учрашувда иқтидорли футболчиларимиз Илёс Зейтуллаевнинг жароҳатланганлиги ҳамда Ислом Иномовнинг майдондан четлатилганлиги мутахассисларимизни ўйлантириб қўймоқда. Энг муҳими, ғолиблик сари дадил одимлаётган йигитларимизнинг масъулиятли учрашувлар олдидан кайфияти кўтаринки, ғалабага бўлган иштиёқлари баланд. Ишонамизки, Ўзбекистон терма жамоаси қитъа баҳсларининг кучли тўрт жамоасидан бирига айланади.

Эркин ХОЛБОБО,
Анвар САМАДОВ

БАРҚАРОР ПАРВОЗ

«Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси тизимида амалга оширилаётган ислоҳотлар ўз натижаларини бермоқда. Тармоқда йўловчилар ва юк ташиш ҳажмлари ўсиб, жаҳон андозалари даражасида хизмат кўрсатишга эришилмоқда. Жамоанинг биринчи ярим йилликдаги иш фаолияти якунларига бағишланган матбуот анжуманида шулар ҳақда гап борди. Ярим йил мобайнида ўзбек учувчилари салкам 750 минг нафар йўловчини ўз манзилига етказиб қўйишган. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан қарийб 12 фоизга кўпдир. Хўш, ҳаво транспортида йўловчиларни ташиш сифатини яхшилаш учун яна қандай ишларни амалга ошириш лозим бўлади. Шу ва бошқа кўплаб саволлар оммавий ахборот воситалари вакилларининг диққат марказида бўлди.

Жаҳон авиаташувлар бозорида рақобат кучайиб бораяпти. Табиийки, бундай шароитда рақобатбардош бўлиш учун миллий авиакомпаниядан самарали фаолият кўрсатишни тақозо этмоқда. Шунингдек тармоққа хорижий сармояни жалб этиш бўйича қатор лойиҳаларни амалга ошириш назарда тутилган. Матбуот анжуманида яқин келажакда «Ўзбекистон ҳаво йўллари» томонидан Рига орқали Нью-Йоркка, Шанхай ва Торонтога янги қатновларнинг очилиши ҳақида маълум қилинди.

Алишер РЎЗИЕВ

Янги китоб

ШЕЪРИДА НАМОЁН ШОИР СИЙРАТИ

МИРПЎЛАТ МИРЗОНИНГ «САЙЛАНМА»СИНИ ЎҚИБ

Ҳар бир одамнинг чеҳрасида, ўзини тутишида киндик қони тўкилган маконнинг табиати ва руҳи барқ уриб туради. Ҳарқалай, менга шундай туюлади. Эллигинчи йилларнинг охирлари, олтмишинчи йилларнинг биринчи ярмида Ёзувчилар уюшмасида йигирманчи аср ўзбек шеъриятининг ёрқин сиймоларидан бири Миртемир адабий маслаҳатчи бўлиб ишларди.

Бағрикенг устозниг ёшларга оталардай меҳрибонликлари, ҳар бир ҳаваскорга умид билан қараб ғамхўрлик қилишлари ҳамон тилларда достон. Вилоятлардан келадиган ёш шоирларни ҳам эринмай радио ёки газета-журналлар таҳририятларига, нашриётларга етаклаб бориб, асарлари нашр этилишига раҳнамолик қилардилар.

Табиат тантилик қилиб саксонинчи йилларда уюшмада ёшлар билан ишлаш комиссияси котиби — адабий маслаҳатчи вазифасига ажойиб шоир Мирпўлат Мирзони раво кўрди. Ўзбекистоннинг қайси гўшасида яшашидан қатъи назар ҳаваскор ва ёш шоирларга ғамхўрлик қилиш унинг зиммасига тушди. Мирпўлат шу вазифани худди устоз каби бағрикенглик, меҳрибонлик билан бажарди. Бу ҳар икки шоир ҳам Аҳмад Яссавий ватанидан бўлиб, ўз юртининг пок табиатини, кенглигини, имон-эътиқоди мустаҳкамлигини ўзида мужассам этган инсонлар. Одамнинг ҳаваси келадиган даражада камтарлик, лутфга майл, чеҳрасида барқ уриб турадиган самимият, кўзлари ва лабида кулгига, кулги кўтаришга мойил зукколик акс этган Мирпўлат Мирзо 55 ёшида ниҳоят шеърларини саралаб «Сайланма» тузибди.

Унинг илк шеърларидан тортиб, «Тонг жилваси», «Ишқ фасли», «Яхши кунлар», «Мовий дарё», «Сумбула», «Таскин» ва бошқа китобларини ўқиб, улардаги самимий руҳ, топилдиқ ташбеҳлар, хотирангда мустаҳкам ўрнашиб қоладиган байтлардан завқ олганман. Ҳар бир китоб Мирпўлат билан янги бир учрашув бўлиб, мени бойитган, аммо «Сайланма» унинг шахс ва шоир сифатидаги камолини кўрсатадиган китоб бўлибдики, бунда у бутун кўрку салобати билан намоён.

Мен шеъри тўғрисида ўзи гапириб юрганлардан кўра, муаллифи ҳақида шеъри гапирадиган шоирларга ихлос қўйганман. Шу маънода «Сайланма»дан олган таассуротларимни ичимда сақлаб туролмадим.

Аввало шуни айтиш керакки, шоир бу китобга тартиб беришда ўзига хос талабчанлик билан ёндашган. Ўнлаб илгари эълон қилинган шеърларини яна бир бор таҳрир этиб, сайқаллаб киритган, баъзи шеърларини киритмаган. Шунингдек, жаҳон мумтоз ва замонавий шеъриятидан қилган таржималарини ҳам обдон саралаб чиққан. Шуниси билан у китобхон олдидаги, шеърият олдидаги масъулиятини чуқур ҳис этишини исботлаган.

Даҳолардан, буюк салафлардан ҳар бир шоирга мерос бўлиб қолган туйғу — Ватанга оташин муҳаббат, она халққа садоқат ва унинг ҳақида қайғуриш, ўз ватани мустақиллиги, халқи озодлиги йўлида фидойилик, инсон зотини улуғлаш, уни эзгу туйғуларга ошно қилиш йўлида изланишдир.

Не бахтки, бугунги шоирларимизни Парвардигор мустақиллик аталмиш беназир неъмат билан сийлади, унинг манзараларини рангин оҳангларда куйлаш имконини берди, истиқлол йўлидаги курашлар ҳақида бор овоз билан сўзлашга, ўз халқининг тарихи ва келажаги билан ифтихор қилишга шароит яратди. Мана шу жараёнда Мирпўлат Мирзо иқтидорли шоир ва фаол фуқаро сифатида майдонга чиқди. Гап истиқлолнинг илк кунларида Ўзбекистон Республикаси мадҳияси матни учун эълон қилинган танловда унинг шеъри иккинчи ўринни олгани устидагина эмас, балки китобнинг шартли равишда биринчи бўлимига кирган ижтимоий оҳангдаги шеърларидаги ватанпарварлик руҳида:

«Йиллар ўтиб —
шу буюк элда
Ўз баҳосин олар бу кунлар.
Ҳурман деган
ҳар битта дилда
Ажиб созин чалар
бу кунлар...»

тўртлиги билан бошланувчи ушбу бўлимда «Ватан» сарлавҳали воқеабанд шеър бор. Қўшни мамлакат подшоси ўз қўшниси бўлмиш юрт ҳукмдоридан севган тулпорини совға қилишини талаб этади, акс ҳолда уруш бошлашини эълон қилади.

Бу ҳолдан ҳаволанган ғаним энди энг суйган канизагини талаб қилади. «Ишқ деб элни этайми абгор» деб ҳукмдор бу шартга ҳам кўнади. Аммо ёвнинг талаби ортиб боради. «Ўлканг поёнсиз, қаровсиз, яйдоқ, бир парча ерингни бер» дея шарт қўяди. Арконии давлат «гиёҳ ҳам кўкармайдиган, на маъдан, на ўрмон, на бир қавм бор» ердан беришга кўнадилар. Шунда:

«Йўқ! — дебди жойидан
қалқиб ҳукмдор...
Ёлғиз бизнингмасдир,
ахир, бу Ватан,
Наҳот юрагингиз
туймайди титроқ.
Буюк аждодларнинг —
қабрда ётган
Бу замин устида
ҳақлари кўпроқ...

Ватан ва унга муҳаббат мавзуида ёзмаган шоирнинг ўзи йўқ. Аммо Мирпўлат Мирзо бу мавзунинг янги бир қиррасини очган. Шеър оҳангидаги жанговар руҳ ҳар бир виждонли одамни муқаддас Ватан учун фидоликка чорлайди. «Истиқлол», «Шаҳидлар хиёбони», «Навоий васияти» каби шеърларда ҳам ана шундай руҳ ҳукмрон.

«Истибдод манзаралари» туркумига кирган шеърлар орзулари алданган юрт фарзандлари фожиаси ҳақида ғамгин қўшиқларга ўхшайди.

Табиат ва инсон манзараларини маҳорат билан ифода этган шеърларни бефарқ ўқий олмайсиз. Бу шеърлардаги «Тиниқ кўкка сузиб чиққан булутдек, муюлишдан чиқиб қолди бир тобут» («Жудолик») ёки «Денгиз эса булут бўлдию, қуёш юзин айлади қора» («Қуёш кўкда») ёхуд «Сийқа шеърдан ғийбатчи хотин эзмалиги мароқли ва соз» («Ука, шоир бўлмоқ»), «Тош бетидан қочган эди қон» («Юрагим ғаш») каби фавқулодда ташбеҳлар фақат Мирпўлатгагина хос бўлган хулосалар шеърхонни маънан бойитади.

Муҳаббат мавзуидаги ошиқона шеърлар шоир ижодида алоҳида ўрин тутади. Бу абадий мавзу ҳар бир шоирда янги оҳанг касб этади. Таъбир жоиз бўлса, ҳар қайси давр ошиқ-маъшуқларининг ички дунёсини очишга имкон беради.

Висол тоти ва ҳижрон азоблари куйланган ўнлаб шеърларда шоирнинг камолоти ва заковати намоён. Ҳаётий кузатишлардан фалсафий умумлашмалар чиқарилган қатор шеърларда эса шоир (борингки, лирик қаҳрамон) кўпни кўрган донишманд сифатида кўз ўнгингизда гавдаланади. «Чорлов», «Яна келдим», «Бас, қишлоққа кетаман», «Бўзлоқ ота», «Қадимий қўлёзмалар», «Виждон эмасмиди» каби қатор меъёрлар бу даъвомизга асос беради. Устоз Озод Шарафиддиновга аталган «Буюклик» шеърида шоир ёзади:

...Буюклик нимадир,
айтинг, нима у,
Балки дўстга
ўзни фидо қилмоқдир.
Йўқ, асл буюклик —
аҳд қилса эзгу
Ҳатто ғанимни ҳам
алқай билмоқдир.

Албатта бир жилдлик «Сайланма»га кирган юзлаб шеърларни шарҳлаш, ундан олган таассуротларни битта ихчам мақолада ифодалаш мушкул. Лекин унинг фазилатларидан туйган қувончингни баҳам кўрмаслик ҳам мумкин эмас.

«Сайланма» шоир ижодининг ранг-баранг қирралари билан танишиш имконини беради. «Онажон» ва «Дўст қадри» туркумларида сонетлар дастаси жамланган бўлса, китобга кирган ғазал ва мухаммаслар Мирпўлатнинг кўҳна арузидаги имкониятларини кўз-кўз қилади.

Шоир тафаккур уфқининг кенглиги, жаҳон мумтоз ва замонавий шеърияти билан танишлигида, улардан қилган таржималарининг табиийлигида ҳам кўзга ташланади.

Яхши китоб адабиёт учун ҳам, ўқувчи учун ҳам байрам. Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасида ўтказилган тақдимот маросими ҳақидаги хабарга «Кутилган адабий байрам» деб сарлавҳа қўйган «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетаси шу жиҳатдан ҳам ҳақ эди.

Ҳабиб САЪДУЛЛА,
Ўзбекистон халқ шоири

Тошкент шаҳар А.Икромов тумани 283 мактаб томонидан 2003 йилда Рахматов Жасур Худоёровичга берилган № 0396880 рақамли шаҳодатнома йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Газетанинг навбатдаги сони 2004 йил 3 август, сешанба куни чиқади.

ЎЗБЕКИСТОН — ТУРКИЯ

«ИПАК ЙЎЛИ ТУРИЗМ ИНВЕСТ»

ОЧИҚ АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТИ ҚЎШМА КОРХОНАСИ ТОШКЕНТДАГИ ОМБОРХОНАДАН

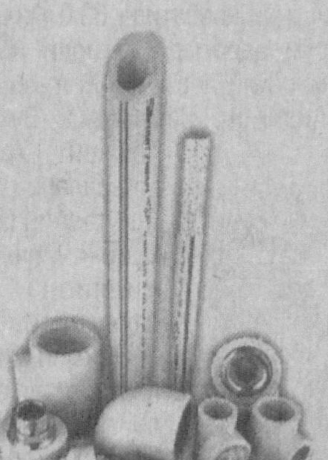

«Firat Plastik» (Туркия) фирмасининг айланаси 20 дан 63 мм.гача бўлган совуқ ва иссиқ сув, иситиш тизими учун полипропилен трубаларни (PPRC 3-тип) ва турли хил фитинглларни сотади.

Маҳсулот сертификатланган.

Телефонлар: 134-78-49, 134-01-01, 176-81-63
факс: 134-78-49.Email: jvsilkroad@ inbox.ru

Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгаши Котибияти «Ўзбекистон овози» газетаси масъул котиби Абдуғани Мамасодиқовга отаси

Ширинбой МАМАСОДИҚОВнинг

вафот этгани муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

«Ўзбекистон овози» ва «Голос Узбекистана» газеталари жамоаси таҳририятнинг масъул котиби Абдуғани Мамасодиқовга падари бузруквори

Ширинбой МАМАСОДИҚОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

BOSH MUHARRIR:
Safar OSTONOV

TAHRIR HAY`ATI:
Abdulla ORIPOV
Asliddin RUSTAMOV
Azimjon AYUPOV
Ashur QODIROV
Bobir ALIMOV
Habib SA'DULLA
Norbobo SHAKAROV (Bosh muharrir birinchi o`rinbosari)
Alimqul SULTONOV (Bosh muharrir o`rinbosari)
Andrey ORLOV (Bosh muharrir o`rinbosari «Golos Uzbekistana»)
Nomoz SA`DULLAYEV
To`lepbergen QAIPBERGENOV
Muslihiddin MUHIDDINOV
Olim MURODOV
Abdug'ani MAMASODIQOV (Mas'ul kotib)

MUASSIS:
O`ZBEKISTON XALQ DEMOKRATIK PARTIYASI MARKAZIY KENGASHI

BO`LIMLAR:
Siyosat, partiya va xalqaro hayot — 133-44-55
Ma`naviyat va ma`rifat — 133-69-45
Ijtimoiy hayot va iqtisodiyot — 133-20-36
Parlament va huquq — 136-57-20
Axborot, sport va harbiy vatanparvarlik — 133-21-43
Xatlar va ommaviy ishlar — 133-12-56 (Tel. Faks)
Mas`ul kotib — 133-72-83
Reklama va e`lonlar — 133-38-55, 133-47-80, 133-06-83 (Tel. Faks)

VILOYAT MUXBIRLARI:
Andijonda — 25-32-70
Buxoroda — 222-10-92
Gulistonda — 25-03-80
Jizzaxda — 5-49-85
Navoiyda — 3-39-20
Namanganda — 6-43-43
Nukusda — 222-70-15
Samarqandda — 35-20-54
Urganchda — 226-51-35
Farg`onada — 26-43-62
Termizda — 3-79-98

MANZILIMIZ:
700000, TOSHKENT, MATBUOTCHILAR KO`CHASI, 32-UY.

Navbatchi:
Alisher RO`ZIYEV

Gazeta «O`zbekiston ovozi»ning kompyuter markazida terildi va sahifalandi.
Sahifalovchi-dasturchilar:
Ikromjon ISMOILOV
Elyor UBAYDULLAYEV

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasida chop etildi.
Korxona manzili:
Buyuk Turon ko`chasi, 41-uy.

Gazeta O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida 008-raqam bilan ro'yxatga olingan.
Gazeta ofset usulida, A-2 formatida bosildi.
Hajmi 2 bosma taboq.

«O`zbekiston ovozi» materiallarini ko`chirib bosish faqat tahririyat ruxsati bilan amalga oshiriladi.

Г — 862

7307 nusxada bosildi
t — Тижорат материали
O`zA yakuni — 21.00.
Topshirish vaqti — 22.00
2 3 4 5 6
SOTUVDA ERKIN NARXDA